

לשכת עורכי הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION
نقابة المحامين في إسرائيل

אתיקה מקצועית

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

גיליון מס' 75 • אפריל 2024

יו"ר ועדת האתיקה הארצית עו"ד מנחם מושקוביץ
פרקליטת ועדת האתיקה הארצית ועורכת אחראית עו"ד שלי ואקנין אדם
ממונה ועדת האתיקה הארצית ועורכת ראשית עו"ד הדס בייליס
ממונות ועדת האתיקה הארצית עו"ד שקד שור ועו"ד ספיר אליאס
מרכזת בכירה ועדת האתיקה הארצית גב' דורית אדר
מזכירות ועדת האתיקה הארצית גב' ילנה גנדלמן

© **מו"ל לשכת עורכי הדין בישראל** רח' דניאל פריש 10, תל-אביב
מנכ"ל הלשכה עו"ד איתי שונשיין

טלפון: 03-6362200 | פקס: 03-6918696

אתר הלשכה: www.israelbar.org.il

מייל הוועדה: etika@israelbar.org.il

דברי פתיחה

5 יו"ר ועדת האתיקה הארצית, עו"ד מנחם מושקוביץ

ריאיון עם עו"ד שלומי באשי - יו"ר בית הדין המשמעתי הארצי

6 מראיון: יו"ר ועדת האתיקה הארצית, עו"ד מנחם מושקוביץ

משולחן ועדת האתיקה הארצית

10 שידול

10 ניגוד עניינים

12 מושעים

13 מתמחים

14 פרסומת

14 יחסי עו"ד לקוח

15 שותפות

15 ייחוד המקצוע

16 חיסיון

16 ניגוד עניינים

17 ייצוג

18 חובות עורך הדין כלפי הלקוח

מדור פסיקה

22 אתיקה במחוזות הלשכה

22 החלטות ועדת האתיקה - מחוז מרכז

26 החלטות ועדת האתיקה - מחוז חיפה

29 החלטות ועדת האתיקה - מחוז דרום

דברי פתיחה

חברות וחברים יקרים,

מוגש לכם בזאת הגיליון החדש של "אתיקה מקצועית" - גיליון מספר 75.

הגיליון מתפרסם בתקופה קשה ומורכבת למדינה כולה, כחצי שנה לאחר פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", אך על אף ולמרות הכל על כולנו להמשיך בשגרת החיים הלא שגרתית ולנסות להמשיך לקיימה ככל הניתן.

אנו מתפללים לשובם של כל החטופים והנעדרים המצויים בעזה, להצלחתם ולבריאותם השלמה של כלל חיילי צה"ל ומערכות הביטחון ואבלים יחד עם משפחות השכול. ועדת האתיקה הארצית מאחלת ומייחלת לזמנים טובים יותר ובשורות טובות במהרה, עלינו ועל כל עם ישראל.

את הגיליון הנוכחי נפתח בראיון עם עו"ד שלומי באשי, אב בית הדין המשמעתי הארצי, הנערך לרגל ציון שנה בתפקידו כיו"ר בית הדין המשמעתי הארצי.

גם הפעם מובאות לפניכם החלטות מעניינות משולחנה של ועדת האתיקה הארצית, העוסקות בין היתר בסוגיית ניגוד עניינים העולה כאשר עו"ד מייצג שני אינטרסים מנוגדים (סוגיה המתעוררת פעמים רבות בתיקי התחדשות עירונית ופרויקטים של פינוי בינוי), חובת דיווח על עו"ד המשמש כיועץ משפטי חיצוני של רשות מקומית, שיתוף בהכנסות עם משרד עורכי דין זה, ניהול משרד על ידי עורך דין מושעה, השעיית מתמחים, ועוד.

הוועדה ראתה לנכון להביא בגיליון גם את עמדתה (שפורסמה בנפרד) בדבר עבירת שידול בזמן מלחמה, המדברת בעד עצמה.

כמו כן, לראשונה מצוינים בגיליון מספר פסקי דין מנחים שניתנו בבתי הדין המשמעתיים לעיונכם.

עוד נעדכנכם, כי בחודש מרץ קיימה ועדת האתיקה הארצית את הכנס השנתי המרתק לכלל מערך האתיקה והקבילה בלשכת עורכי הדין, בהשתתפות יושבי ראש ועדות האתיקה המחוזיות.

שיתוף הפעולה הפורה עם ועדות האתיקה המחוזיות, ממשיך וניכר בפירותיו גם בגיליון זה, בו אנו מפרסמים החלטות מרכזיות משולחנן.

הנכם מוזמנים לפנות לוועדת האתיקה הארצית וכן לוועדות האתיקה המחוזיות בכל עניין ושאלה.

נאחל לכולנו ימים שקטים וטובים במהרה בימנו.

בהזדמנות זו, אני מבקש לאחל לכם ולמשפחותיכם חג שמח.

בברכת חברים,

יו"ר ועדת האתיקה הארצית,

עו"ד מנחם מושקוביץ

ריאיון עם עו"ד שלומי באשי - יו"ר בית הדין המשמעתי הארצי

מראיין: יו"ר ועדת האתיקה הארצית, עו"ד מנחם מושקוביץ

ש: הריאיון נערך לרגל היותך שנה בתפקיד יו"ר בית הדין המשמעתי הארצי. נבחרת בפברואר 2023 לאחר שסיימת קדנציה כיו"ר בית הדין המשמעתי של מחוז תל אביב, איך אתה מסכם את התפקיד עד כה?

תשובה: אכן הייתה לי זכות גדולה לעמוד בראשות בית הדין המחוזי, מחוז ת"א והמרכז (שהפך אח"כ למחוז תל אביב) במשך 4 שנים.

אבקש להזכיר כאן את חברתי הטובה סגנית יו"ר בית הדין המחוז עו"ד שרון גרשוני ז"ל שהלכה לעולמה בטרם עת במהלך הקדנציה. שרון ז"ל הייתה חלק משמעותי ביותר בבית הדין ולכתה בטרם עת בפתאומיות שכזו, הותיר חלל ועצב גדול. יהיה זכרה ברוך.

במהלך הקדנציה שמתי דגש רב על ייעול ההליך המשמעתי ואני יכול לומר כי הותרתי לחברי, עו"ד יוסי בן דוד שהיה סגני והיום הינו יו"ר בית הדין, בית דין ללא פיגורים, עם מערכת ניהול דיונים פרקטית ויעילה לרבות הליך המוקד עליו ארחיב בהמשך.

אני מאחל לו, לסגני בית הדין וליתר חברי בית הדין, הצלחה ובטוחני כי ידעו להמשיך את הדרך.

זה שנה שאני בתפקיד הנוכחי וגם כאן אני מרגיש זכות גדולה לצד מחויבות רבה ותחושת שליחות.

אני מודה לכל חבריי על התמיכה והאמון שנתנו בי ומאחל לכל חברי בית הדין החדשים והממשיכים הצלחה רבה בעשייה חשובה וכך לסגני יו"ר בית הדין, אפרת רוזנבלט, עזריאל רוטמן, אורלי בן ארי ואופיר סטרשנוב הצלחה רבה ולהמשיך שיתוף הפעולה כפי שנעשה עד כה.

אמרתי לדיינים ואני אומר את זה כאן כל הזמן ובכל הזדמנות - זה התפקיד הכי חשוב שתעשו בלשכת עורכי הדין.

מייד עם כניסתי לתפקיד ביקשתי מכל חבר וחברת בית הדין לכתוב את תחומי התמחות וזאת על מנת שהשיבוץ בתיקים יהיה, ככל הניתן, בהתאם להתמקצעות של כל דיין ודיין.

לדעתי חשוב מאוד שליושב בדיון תהיה הבנה בתחום המשפט בו בוצעה העבירה.

עד כה אני יכול לאמור כי הדבר מוכיח עצמו. תיקים נסגרים מהר, ניתנים החלטות ופסקי דין בהתאם ללוח הזמנים וכיום אין פיגורים בבית הדין.

בשנת 2023 נפתחו 43 תיקים בבית הדין הארצי כאשר 38 מתוכם נסגרו.

חשוב לי מאוד כי כל דיין יקבל תיקים, יתנסה במלאכת השיפוט ויצבור ניסיון. נכון להיום סיימנו סבב של כל 102 הדיינים כאשר כל דיין מונה לפחות בתיק אחד.

ש: תחת הקדנציה שלך החל לפעול בית הדין במתכונת של ימי מוקד - אשמח לשמוע על המערך וכיצד לדעתך הוא תרם לניהול ההליך המשמעתי?

תשובה: ללא ספק מערך ימי המוקד שהתחלנו להפעיל מייעל באופן ניכר את ההליכים, מפחית את אורך חייו של תיק, חוסך זמן ומשאבים ומונע עינוי דין.

לא מעט תיקים נסגרים במסגרת יום המוקד וכאלה שלא עוברים ישירות לשמיעת הוכחות בפני הרכב אחר.

אני מאוד גאה על כך ולשמחתי בתי דין אחרים במחוזות הלכו בעקבות יוזמה זו.

המערך פועל באופן שמתקיים יום מרוכז ובו נשמעים כמה תיקים במתכונת של הרכב מוקד, לעיתים עד שמונה תיקים ביום כאשר ההרכב ששומע את יום המוקד לא יהיה ההרכב שידון בתיק, ככל ויהיה בכך צורך.

ככזה, יום המוקד מאפשר הרבה ורסטיליות בדיון, כל צד שוטח טענותיו, מתקיים לעיתים שיח מחוץ לפרוטוקול והכל במטרה לייעל את ההליכים וכמובן להגיע להסכמות או כוללות או דיוניות להמשך ניהול התיק.

אני חייב לציין כי לא אחת ולא שתיים, יצא מצב בו הקבילה חזרה בה מכתב קובלנה במסגרת יום המוקד וכמובן עשרות של הסדרי טיעון הושגו. חשוב לציין כי חשיבותו של יום המוקד הוא בעיקר בבתי דין בהם יש ריבוי קובלנות.

ש: כמה דיינים מכהנים יש כיום בבתי הדין המשמעתיים, וכיצד פועל מערך בתי הדין ביום יום?

תשובה: בבית הדין הארצי מכהנים כ-102 דיינים ועוד כ-300 ביתר בתי הדין המחוזיים, כאשר בית הדין במחוז תל אביב הוא בית הדין הגדול ביותר עם כ-152 דיינים.

לכל בית דין מזכירות משלו ומערך בתי הדין מנוהל כיום ע"י נשיאויות בית הדין באמצעות מזכירות בית הדין. מזכירויות בתי הדין מקבלות את הקובלנות המוגשות והן עולות לנשיאות למינוי הרכב מתאים. כן מקבלות המזכירויות את כל הבקשות בתיקים ומעבירות להרכבים או לנשיאות, בהתאם לסוג הבקשה, למתן החלטות. המזכירויות מוציאות זימונים לצדדים, צווים לעדים ולגופים ודואגות לתזכר את ההרכב במועדי הדיון. כל אב או אם בית דין יודעים את מסגרת הזמן למתן החלטה ועוקבים אחר הדיינים כדי לוודא כי הכתיבה מתבצעת בזמן.

ש: האם עבודת הדיינים היא בתגמול? כמה הדבר מצריך ביום מכל דין שיושב בדיון?

תשובה: עבודת הדיינים היא בהתנדבות מלאה ולדעתי טוב שכך.

המדובר בעבודה המצריכה השקעה רבה וזמן רב הן בקריאת החומרים, הכנה לדיון, שמיעת הצדדים וכמובן כתיבת החלטות ופסקי הדין.

אני מאמין שכל מי שהגיש/ה מועמדות הבין/נה במה הדבר כרוך, ועשו זאת מתוך תחושה של שליחות לצורך שמירה על המקצוע שלנו. וזה נאמר לא מן השפה אל החוץ.

בתי הדין שומרים על מקצוע עריכת הדין וזה מאוד לא קל ולא פשוט לשפוט קולגות אותם אתה יכול לפגוש למחרת בבוקר במסדרון בית המשפט.

ש: האם אתה יכול להעריך את משך הזמן הממוצע של כל תיק מרגע הגשתו עד לרגע מתן פסק הדין?

תשובה: כמו בבתי המשפט, זה מאוד תלוי בתיק עצמו.

כאמור, יש תיקים שנסגרים ביום המוקד לאחר דיון אחד ויש תיקים שמתנהלים לרבות טענות מקדמיות דיוני הוכחות, שמיעת עדים, בקשות ביניים, מה שמאריך את זמן ניהול התיק שיכול להגיע גם לתקופה של שנה.

יש מקרים בודדים בהם יש התנהלות שמתמשכת מעבר אבל כפי שאמרתי את מרבית הפיגורים שהיו מקדנציות אחרות, סיימו

ש: ובהליך הערעור ?

תשובה: בהליך הערעור הדבר כמובן שונה כאשר בדר"כ מתקיים דיון אחד בו נשמעים טענות הצדדים ולאחריו ניתן פסק דין.

אני מאוד מקפיד שייקבעו דיונים במועדים קרובים ובהחלט עוקב אחר מתן פסקי הדין אבל מוכרח לומר כי הדיינים לוקחים את עבודתם ברצינות ובמקצועיות רבה.

ברוב המקרים פסקי הדין בערעור ניתנים בתוך 60 הימים כאשר יש מקרים בהם התיק מסתיים במועד הדיון.

ש: איך אתה רואה את עבודת מערך האתיקה המשמש למעשה כפרקליטות הלשכה?

תשובה: ראה אין ספק שעבודת מערך האתיקה ותפקיד ועדת האתיקה הוא חשוב מאוד.

מערך האתיקה מחליט האם להגיש קובלנה ובתי הדין מחליטים אם הוא החליט נכונה.

מערך האתיקה מבצע למעשה את הסינון הראשוני ומחליט האם התלונה מבשילה לכדי קובלנה. אני יכול לאמור לך כי מצאתי ואני מוצא באנשים שעוסקים בכך נכונות רבה לשמוע את הנילון, ולחלוטין אינני יכול לאמור כי היד קלה על ההדק בהגשת קובלנות.

יש המון שיקול דעת שמופעל בטרם ההחלטה להגיש קובלנה וטוב שכך.

ש: עבור כאלו שאולי חושבים להגיש מועמדות בעתיד, אילו דברים צריך דין בדין המשמעתי בלשכת עורכי הדין בשביל להתמודד?

תשובה: צריך להבין שמדובר בבית משפט סטטוטורי לכל דבר וענין. אדם המגיש מועמדות, עובר ועדת קבלה ומתמנה ע"י ועדת מינויים בחוק. לא באים בשביל התואר או התפקיד, אלא באמת בשביל לעבוד ולשמור על המקצוע. בלי שום קלישאה - אם אתה לא מגיע עם תחושת שליחות של ממש, אל תגיע. צריך להבין שכאשר אדם עם רישיון של עו"ד מחליט לסרוח זה מאוד מאוד מסוכן מאחר ולעו"ד יש המון כח בחסות החוק. ולצד הרב, יש ביננו אנשים לא ישרים וזה אף בלשון המעטה.

ש: מה הם היעדים שלך לקדנציה הנוכחית?

תשובה: אני רוצה להמשיך בהתייעלות, לעמוד בזמנים, להמשיך לשים דגש רב על פרקטיות ויעילות לצד מקצועיות. אמרתי בעבר ואני אומר גם כן - אני מאמין כי את מה שניתן לכתוב בשלושים עמודים ניתן לכתוב גם בחמישה באותה חדות ובאותה רהיטות.

ש: איזה מסר אתה רוצה להעביר לדיינים החדשים שהתמנו?

תשובה: להגיע מוכנים לתיק ולהקדיש את הזמן לקרוא את החומר. זה הכי חשוב. בלי זה אתה סתם ניצב באולם. זה לא נראה טוב, לא נשמע טוב וברור שלא מקצועי. אם אתה בא מוכן, הכל נראה אחרת. יש להקפיד על קוד לבוש, לדעת כי הצדדים ובאי כוחם הגיעו לטעון בפניכם ואפשר לצדדים את הזמן להשמיע טענותיהם. וכמובן להתייעץ. תמיד להתייעץ.

ש: האם מתבצעת הכשרה לדיינים במהלך הקדנציה?

תשובה: בהחלט כן, אני רואה בכך חשיבות רבה. וביום 15.4.24 אנחנו עורכים יום שכזה. לצדרי הייתי רוצה הרבה יותר אבל השנה האחרונה הייתה בעייתית מאוד לאור המצב וכמובן שזה גם תלוי תקציב.

ש: מהו פועלך לצורך אחידות בפסיקה המתקבלת בבתי הדין?

תשובה: צריך להבין שה יותר מורכב מכך. לא כל עבירה מתבצעת באותן נסיבות וקשה מאוד לייצר רשימה סגורה של עונשים לעבירות כאלו או אחרות. לדוגמא - האם העונש המגיע לעורך דין שלא החזיר ללקוח שלו אגרה של 7,500 ₪ ושלשל אותה לכיסו צריך להיות זהה לעונש של עורך דין שלקח 100,000 ₪ מכספי נאמנות והפקיד אותם בחשבון שלו. לכאורה שניהם עברו את אותה עבירה. ואם השני החזיר את הכסף לאחר שנה, מייד לאחר שקיבל את התלונה והתנצל והראשון לא? נתתי לך את הדוגמא הזו כדי להמחיש שזה לא שחור ולבן, ולכן אי האחידות תמיד תהיה אבל צריך לדאוג שהקטבים לא יהיו רחוקים מידי. ממקומי כעת אני מנסה לייצר פסיקות שיתנו איזשהו קו אחיד. למשל כמה ערעורים שהוגשו על התערבות בעסקאות טיעון התקבלו מאחר ובית משפט קמא לא נימק את ההתערבות שלו. אני לא אשקר לך ואומר שאני מרוצה מהמצב. אני מסכים שיש כיום אי אחידות אבל צריך להבין שיש גם שיקולים נסיבתיים לכל תיק ותיק ואני בהחלט פועל ואפעל לצמצם את הקטבים.

ש: האם בתי הדין יאמצו את "מתחם הענישה" כמו שיש בחוק הפלילי?

תשובה: אני חושב שתיקון 113 הוא תיקון חשוב.

יחד עם זאת לדעתי מרבית ההרכבים הלכו והולכים בגישה זו גם אם נקבע שהתיקון לא חל על הדין המשמעותי. זכור את הדוגמא שנתתי לך למעלה על עורך דין א' ועורך דין ב' - בוא נקשה על עצמנו ונוסיף שלעורך הדין שלקח את ה-7,500 ₪ יש 4 הרשעות קודמות ולעורך הדין השני עבר נקי.

כיצד תטיל עונש?

התשובה מחייבת אותך לעסוק בעקרון ההלימות וביחס ההולם בין חומרת המעשה, העבירה ואשם הנאשם לבין חומרת העונש שיוטל עליו לבין העונש. ולא סתם הדגשתי את אשם הנאשם.

ככל שהקטבים מצטמצמים הרי שזה למעשה החלתו של תיקון 113 בצורה כזו או אחרת.

ש: האם המגמה של בתי הדין היא להחמיר או להקל בענישה?

תשובה: שוב, נחזור לדוגמא למעלה. היא משקפת הרבה. כל תיק לגופו, כל תיק ונסיבותיו.

אני חושב שבסופו של דבר עקרון בית הלל ובית שמאי מתקיים בבית הדין באופן מאוזן ונכון.

ש: מה חשוב לך להעביר לציבור עורכי הדין שקוראים את הריאיון הזה?

תשובה: אף אחד, אף לקוח, אף קולגה לא שווה את זה שתגיעו לבית הדין.

זה לא מעמד משמח.

אתה רואה אנשים שמגיעים אחרי עשרות שנים של עריכת דין וממש מתפרקים באולם כי פתאום מתחוור להם שהם בסכנה לאבד רישיון, לקבל הרשעה.

לא בטוחים אם אתם עושים נכון או לא - תתייעצו.

קחו ברצינות את החובות המוטלות עלינו ושאו אותם בגאווה.

החלטות ועדת האתיקה הארצית

שידול

עבירות שידול בזמן מלחמה

בימים בהם מדינת ישראל מצויה במלחמה, הובא לידיעת הוועדה כי ישנם עורכי דין המנצלים את המצב הרגיש הקיים במדינה לטובת שידול להשגת לקוחות פוטנציאליים; כגון עורכי דין המציעים שירותים משפטיים לאוכלוסיות חלשות שנפגעו ב"קו הראשון" במלחמה (תושבי הדרום והעוטף, ו/או לאוכלוסיות הקשורות לאלו), פניה לעובדים זרים בתחום דיני העבודה כנגד מעסיקים דרומיים ועוד. תופעת "רודפי האמבולנסים" קיימת עוד מקדמת דנא, בה עורכי דין ממהרים להגיע לאזור תאונה או אסון כדי למצוא לקוחות ולהחתימם על ייפוי כח. מדובר בתופעה מקוממת ומצערת שיש להוקיעה בקרבנו.

סעיף 56 לחוק לשכת עורכי הדין התשכ"א-1961, אוסר על עורך הדין לבצע שידול לשם השגת עבודה מקצועית.

על עורכי הדין להימנע מכל פעולה אשר מהווה או עשויה להוות שידול לקבלת עבודה באופן הנוגד את חוק לשכת עורכי הדין והכללים שהותקנו מכוחו, לא כל שכן בעת מלחמה.

למען הסר ספק, ועדת האתיקה הארצית מעודדת בחום התנדבות עם אוכלוסיות מוחלשות ומתן עזרה, סיוע והפגנת ערבות הדדית ע"י עוה"ד. ואולם, הוועדה לא תגלה כל סובלנות כלפי עורכי דין שיציעו שירותים משפטיים בחינם, ולאחר טיפול ראשוני ימשיכו ויטפלו בתיקים אלו בתשלום. זאת לרבות הזמנה להרצאות חינוכיות, ושימוש ברשימת הנרשמים לצורך גיוס לקוחות למשרד. במקרים אלו, הוועדה תראה בהצעה הראשונית ככזו העולה לכדי שידול, המהווה עבירה אתית.

יתרה מכך, יובהר כי על השירותים המשפטיים המוצעים בהתנדבות להיות ממוקדים, תחומים, בהירים וספציפיים. כל הרחבה של השירותים המוצעים בחינם (או לא) על ידי עורך הדין תחת כסות "התנדבותית" יכול ויעלה לכדי שידול, ויטופל על ידי הוועדה בהתאם.

מספר החלטה: את/23/222 וההבהרה שפורסמה בעקבותיה.

ניגוד עניינים

ייצוג נגד לקוח לשעבר באותו עניין

התלונה: מדובר בתלונה על חבר שייצג דיירים בפרוייקט תמ"א 38. בשלב מסוים ביקש זוג דיירים (המתלונן ואשתו) לבטל את ייפוי הכח הבלתי חוזר שנתנו לטובת הנילון ולהפסיק את הייצוג על ידו. החבר סרב לביטול ייפוי הכח - בתואנה כי היותו בלתי חוזר וביטולו יפגע בזכויות צד ג'. על אף האמור לעיל, החבר הגיש בהמשך בשם הדיירים האחרים תביעה נגד הדייר המתלונן. בכך פעל החבר בניגוד עניינים בין אם נוכח הוראת כלל 16 לכללי האתיקה המקצועית התשמ"ו-1986, ובין אם נוכח הוראת כלל 14 לכללים, כשם שנקבע בהחלטה מס' את/67/21, שכן המתלונן היה לקוח לשעבר של החבר (במסגרת הייצוג הכולל של קבוצת הדיירים), ולמרות זאת החבר הגיש נגדו תביעה באותו עניין, ובכך הפר את הכללים לעיל.

החלטה: העמדה לדין משמעת.

מספר החלטה: את/22/255.

ייצוג צדדים בעלי אינטרסים מנוגדים באותו עניין והתנהגות בלתי הולמת

התלונה: מדובר בתלונה על התנהלות חמורה של חברה בפרוייקט התחדשות עירונית. החברה ייצגה מחד את הדיירים בפרוייקט ומצד שני פעלה כמארגנת ולטובת היזם. החברה לא אפשרה לדיירים לבחור בעצמם ומתוך רשימה את היזם ולא ערכה כל מכרז לבחירתו, בחרה בעצמה את נציגות הדיירים, הפעילה לחץ בלתי סביר על לקוחותיה הדיירים לחתום על כתב התחייבות שכבר כלל מבעוד מועד את זהות היזם, פרטי הצעתו, סכומי תמורות מלאות ומוגדרות, ואף את התחייבות

הדיירים לחתום מול היזם על הסכם - לרבות השטת קנס משמעותי על דיירים שלא יחתמו. כך, דיירים שלא יסיימו את התהליך עם החברה - ייקנסו. דייר שלא חתם אף נתבע על ידיה בגין הפרת הסכם. החברה יצרה כל העת מצג כאילו תייצג הדיירים במו"מ אל מול היזם אך בפועל ייצגה ביודעין את היזם וכנגד האינטרסים של הדיירים. בפעולותיה פעלה החברה גם בניגוד לחוק התחדשות עירונית (הסכמים לארגון עסקאות), התשע"ז-2017. החברה עברה על כללי האתיקה עת הפרה את כלל 14 לכללי האתיקה המקצועית התשמ"ו-1986 וייצגה את לקוחותיה הדיירים בניגוד אינטרסים אל מול היזם, פגעה בכבוד המקצוע והתנהגה בהתנהגות שאינה הולמת את מקצוע עריכת הדין.

החלטה: העמדה לדין משמעותי.

מספר החלטה: את/155/22; את/94/23.

ייצוג לקוח אחר כנגד "לקוח קבוע"

השאלה: לפתחה של הוועדה הגיעה השאלה האם מתקיים ניגוד עניינים עת משרד מייצג מחד הנהלה ארצית של גוף מסוים בעניין א', ובמקביל הינו מייצג לקוח בעניין ב' אל מול הנהלת המחוז של אותו גוף מסוים. הגוף המסוים הנו לקוח קבוע של משרד הפונה בהתאם לסעיף 14(ג) לכללי האתיקה. הסכמי ההתקשרות עם הלקוחות תוחמים את הייצוג לנושאים שונים בעולמות תוכן שונים לחלוטין, ללא חפיפה ביניהם ולכן נטען כי ניתן להחיל את החריג הקבוע בסעיף 14(ה) לכללי האתיקה.

החלטה: מסמכי המכרז וחוזת ההתקשרות הכלול בהם לא מאפשרים שהמשרד הזוכה ייצג בו זמנית את הגוף - הלקוח הקבוע ולקוחות אחרים נגדו ועל כן על אף תיחום השירות המקצועי, לא מתקיים החריג הקבוע בסעיף 14(ה) לכללי האתיקה. כמו כן תיחום השירות כפי שנעשה בהסכמי ההתקשרות לא מנע התנגשות פוטנציאלית בעניינם של שני הלקוחות כאשר אלו מיוצגים על ידי משרד עורכי דין אחד, ועל כן הנ"ל חוטא לחשש לניגוד העניינים אותו בדיוק הכללים מבקשים למנוע. על עורך דין החפץ בייצוג לקוחות מזדמנים כנגד לקוח קבוע לוודא כי תיחום השירות מוגדר בהסכם בינו לבין הלקוח הקבוע בצורה ברורה, ומאפשר לו במפורש לייצג לקוחות אחרים כנגד הלקוח הקבוע. והכול, כמובן, בתביעות בהן אותו עורך דין לא מטפל עבור הלקוח הקבוע.

נוכח הדברים כפי שהוצגו בפני ועדת האתיקה הארצית הוחלט כי על הפונה להימנע מלייצג בכל עניין נגד לקוחתו הקבועה, במיוחד לאור סירובה המפורש כי ייצג נגדה בערכאות השונות.

מספר החלטה: את/190/21.

ייצוג לא הולם, ייצוג צדדים בעלי אינטרסים מנוגדים

התלונה: מדובר בתלונה בגין התנהלות הנילון בפרוייקט התחדשות עירונית. מספר דיירים טענו כי הוחתמו ע"י הנילון על הסכם פינוי-בינוי כשהם לא מבינים על מה הם חותמים ולא מיודעים כי מדובר בהסכם למכירת דירתם בפרוייקט פינוי-בינוי, וכי לא הבינו שהאדם שבפניו הם חותמים הוא בא כוחם לעניין ההסכם ו/או סברו שהנילון מייצג את היזם ו/או העירייה.

אחת הדיירות טענה שמעולם לא פגשה הנילון עובר לחתימת ההסכם. הנילון כפר בטענה זו וטען שהסביר לה את מהות ההסכם ופרטיו וכי הדיירת הייתה אחד מהנציגים שבחרו בו לייצגם.

במהלך ישיבות הבירור אצל הממונה על פניות דיירים ברשות להתחדשות עירונית, עלה כי כלל לא ברור מיהם הדיירים שבחרו בנילון כנציג הדיירים לייצגם בניהול המו"מ, האם התקיימה בכלל אסיפת דיירים בעניין וכיצד, ובשום שלב לא הוצג יפוי הכוח של דיירים, למרות דרישת הממונה (למעט יפוי כוח בודד) זאת למרות שהנילון ראה עצמו כמייצגם של דיירים רבים אל מול היזם.

בסיום הליך הבירור החליט הממונה לראות בהסכם עליו חתמה הדיירת כבטל מפאת הנסיבות ומשום שלא הייתה מודעת למשמעותו. אעפ"י כן ולאחר החלטת הביטול פנה הנילון בשם היזם בבקשה לרשום הערת אזהרה לטובת היזם בהתבסס על אותו הסכם, אעפ"י שלא היה יכול הנילון לפנות בבקשה זו ולהוסיף רישום קנייני כנגד הדיירת. ההערה נרשמה, והכל גם בהיעדר יפוי כח לכאורה.

הנילון טען כי החלטות הממונה הן כראיות לכאורה בהתאם לחוק דאז, ועל כן דין ההסכם אינו בטלות. כמו כן השיב כי הבקשה הוגשה בשוגג במסגרת יישור קו עם שאר הדיירים, וכי הערת האזהרה נמחקה עוד בטרם הגשת התלונה.

החלטה: הנילון לא יכול לטעון מחדש כי אמנם החתים את הדיירת על ייצוג וכי היא הייתה אחד מן הנציגים שבחרו בו לייצגם, ומאידך לייצג אינטרס סותר לחלוטין, של היזם, כאשר הוא פונה מטעמו לרישום הערת אזהרה המיטיבה אך ורק עמו.

מדובר בייצוג צדדים שעומדים משני צדי המתרס, זאת בניגוד לכלל 14(ב) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986. בנוסף, הוועדה רואה בהתנהלותו הבעייתית של הנילון אל מול הדיירת אשר טענה שלא ידעה על מה חתמה ושאיש לא טרח להסביר לה (עמדה אשר התקבלה על ידי הממונה) כהפרה של כלל 2 לכללי האתיקה לפיו ייצג עורך דין לקוח תוך שמירה על נאמנות, מסירות ועוד, שכן הנילון לא ייצגה נאמנה. הוועדה החליטה על העמדת הנילון לדין משמעתי.

מספר החלטה: את/154/22.

מושעים

העסקה במשרד עורכי דין של חבר המצוי בהשעייה

התלונה: מדובר בתלונה על חבר שהעסיק במשרדו חבר לשכה שהיה מצוי באותה תקופה בהשעייה, ובהמשך בהגבלת חברות בגין פשיטת רגל - ללא קבלת היתר מהלשכה, בניגוד לסעיף 59 לחוק לשכת עורכי הדין תשכ"א-1961. לטענת הנילון החבר המושעה הועסק כפקיד- שליח וביצע משימות חוץ משרדיות ושליחויות אישיות בלבד.

החלטה: מכיוון שמטרתו של סעיף 59 היא למנוע כל מראית עין של העסקה אסורה, ואין הכוונה רק לעבודה "פיזית" בין כותלי המשרד, פירוש שבוודאי אינו תואם את התכלית בבסיס סעיף החוק וכוונת המחוקק, שכן **כל** עבודה במשרד אסורה. כך גם הוחלט לאורך השנים במסגרת החלטות בית הדין המשמעתי והובהר כי כל העסקה ללא היתר תחשב כהעסקה אסורה במסגרת סעיף 59, גם אם מדובר על עבודה אדמיניסטרטיבית, משרדית, מנהלתית גרידא, בשכר או בלי שכר. לפיכך הוחלט על העמדה לדין משמעתי.

מספר החלטה: את/246/22.

עבודת חבר במקצוע בזמן השעייתו בתקופת פגרת בתי המשפט

התלונה: מדובר בתלונה כנגד חבר שבעת תקופה בה היה מושעה מן העיסוק במקצוע עריכת הדין הגיש הודעה בשם לקוחו לבית המשפט. החבר לא ציין את היותו מושעה והשתמש בתוארו כעורך דין באופן רגיל. בכך ביצע פעולה שיוחדה לעשייה על ידי עורך דין בלבד (ייצוג אדם בפני בית משפט, עריכת מסמכים בעלי אופי משפטי עבור אדם אחר). לטענת החבר משום שתקופת ההשעייה חופפת לתקופת פגרת בתי המשפט, אין בכך פסול משום שאין המדובר בעיסוק במקצוע בתקופת ההשעייה.

החלטה: ברי כי כלל האיסורים שחלים על עורך דין בהשעייה חלים עליו גם בתקופת פגרת בתי המשפט, וכן חובתו לציין כי הינו מושעה, וזאת גם אם מדובר בהשעייה לתקופה קצרה.

הוחלט על העמדה לדין משמעתי.

מספר החלטה: את/164/21.

עורך הדין ובית המשפט: הצגת מצג שווא בפני בית המשפט

התלונה: מדובר בתלונה שהוגשה על ידי הנהלת בתי המשפט כנגד עו"ד המציג עצמו בפני בית המשפט כנאמן בתיק עיזבון במסגרת הליך משפטי אשר איננו צד בו. בהמשך התברר כי מדובר בעו"ד אשר המצוי בהשעייה. הנילון השתתף בפועל בדיונים בהליך המתנהל, הגיש בקשות שונות לבית המשפט ופעל כבעל דין בתיק באופן אקטיבי, סירב לקבל את החלטות בית המשפט ולפעול על פיהן והציג מעמדו במצג שווא כוזב, ואף באחד הדיונים פעל ביהמ"ש להוציאו באופן

אקטיבי מן אולם הדיונים. הנילון מתקש על מינוי כדין כנאמן בעבר אך לא פעל בהליכי הערעור המקובלים אלא תוך עשיית דין לעצמו והטעיית בית המשפט וטען כי קיימות לו זכויות כאלה או אחרות בעזבון המנוחים, תוך התעלמות בוטה מהחלטות קודמות של בית המשפט בעניינו וכי אין לו כל מעמד בתיק.

החלטה: העמדה לדין משמעת. יוער כי לאחר סיום תקופת ההשעייה המצטברות הקיימות לו יוצא הנילון מן הלשכה לאלתר.

מספר החלטה: את/200/21.

ניהול משרד ע"ד מושעה

בעקבות פניות אשר הגיעו לפתחה של ועדת האתיקה הארצית בעניין עורך דין אשר ניהל משרד עורכי דין בבעלותו ועסק במקצוע באמצעות עורכי דין אחרים ממשרדו בזמן היותו עורך דין מושעה ובהתאם לסעיף 59 ד לחוק לשכת עורכי-הדין, התשכ"א-1961 (להלן: "החוק") החליטה הוועדה להבהיר את עמדתה בעניין.

ככל שמדובר במשרד עו"ד בבעלות יחידה של עו"ד מושעה ושאינו מעסיק עורכי דין נוספים, שהרי במהלך תקופת השעייתו אין הוא רשאי לעסוק במקצוע, ועל כן בתקופת ההשעיה אין באפשרותו להפעיל את משרד עו"ד שבבעלותו (בין אם מוחזק באמצעות חברה או באמצעות עוסק מורשה).

ככל שבמשרד המוחזק באמצעות עוסק מורשה מועסקים עורכי דין נוספים, יש לאפשר את המשך פעילות המשרד בכפוף להצהרת עו"ד המושעה לפיה מתחייב שלא לעסוק במקצוע, לא להיות מעורב בפעילות השוטפת של המשרד ולא להשתתף בהכנסותיו, וזאת לאורך כל תקופת השעייתו. כמו כן, יש לשקול מינוי גורם ניהולי של אחד מעו"ד הבכירים במשרד שייתן מענה בסוגיות קצה, באופן שיאפשר לעורכי הדין השכירים להמשיך בעיסוקם במשרד.

באשר לסוגיית הזרמת ההון, הרציונל העומד בין היתר בבסיס הוראות סעיף 59 ד לחוק הינו למנוע מעו"ד מושעה ליהנות מפירות העיסוק במקצוע, לרבות כל חלק מרווחי החברה או כל זכות אחרת הקיימת לו כחבר בחברה, על אחת כמה וכמה כאשר הינו אחד מבעליה. משכך, אין למנוע מעו"ד מושעה להזרים הון לחברה באופן שיאפשר לה להמשיך את פעילותה העסקית, ובלבד שלא יהנה מפירות פעילותה בתקופת השעייתו. יחד עם זאת, מוצע להתנות זאת בקבלת הצהרה חשבונאית באשר לנחיצות הזרמת ההון לחברה.

לפיכך, על עורכי הדין המושעים להימנע מכל פעולה אשר מהווה או עשויה להוות עבירה אתית באופן הנוגד את חוק לשכת עורכי הדין והכללים שהותקנו מכוחו.

כמו כן, משרד של עורך דין שותף אשר נמצא בהשעייה אינו יכול לשאת את שמו של עורך הדין בהשעייה אלא אם צוין בסוגריים כי הוא נמצא בהשעייה, לפי הכללים, או להסיר את שם עורך הדין המושעה משלטי המשרד ודפי לוגו (מלבד חשבונות מס).

מספר החלטה: את/282/22.

מתמחים

העתקה בבחינות ההסמכה

התלונה: המתמחה ביצעה את התמחותה במקצוע עריכת הדין. במועד בחינות ההסמכה נמצאה המתמחה מעתיקה מהנבחן אשר ישב לידה. המתמחה נדרשה ע"י משגיחת הבחינה לעבור ממקומה, אך סירבה. המתמחה עברה בהצלחה את בחינות ההסמכה, והתקבלה כחברה מן המניין בלשכת עורכי הדין. בבדיקת טפסי הבחינה שנעשתה לאחר הגשת התלונה, נמצא כי קיימת זהות כמעט מוחלטת בין טופס הבחינה של החברה לטופס הבחינה של הנבחן לידה בשני פרקי הרב-ברירה של הבחינה. (זהות של 35 שאלות מתוך 40 בפרק אחד ו38 שאלות מתוך 40 בפרק אחר). החברה הכחישה המיוחס לה, וטענה לטעות בזיהוי ושיהוי במועד הגשת התלונה.

החלטה: העתקה בבחינות הסמכה מהווה התנהלות שאינה הולמת את מקצוע עריכת הדין באופן אשר עלול לערער את האמון בציבור עורכי הדין אשר נדרש כאמור לשקף רמת מוסריות והגינות גבוהה. לפיכך הוחלט על העמדה לדין משמעת.

מספר החלטה: את/67/22.

שימוש במונח "מחיקת חובות" להוצאת ספר בתחום המשפט

השאלה: עורך דין שעוסק בתחום חדלות הפירעון פנה לוועדה בשאלה האם הוא יכול לקרוא לספרו שמיועד לקהל הרחב בשם "מחיקת חובות", ולאחר מכן לפרסם את הספר באתרו.

החלטה: על אף החלטת הוועדה מספר את/18/180 האוסרת שימוש בביטוי "מחיקת חובות" בפרסום של עורך דין, וזאת משום חשש להטעיה על ידי עוה"ד אשר מתחייב על זכייה, "ניצחון בהליך", הקטנה/מחיקת חובות - דבר שאינו מכבד את המקצוע ועלול ליצור רושם לא נכון אצל הלקוח (וגם משום שאין המדובר במושג משפטי), משום שספר אינו נחשב כאמצעי פרסום המנוי בכללי הפרסומת, אין המדובר בפרסום שיש לבחון תחת כללי הפרסומת. מדובר בספר עיון, שיכול ומטרתו לשמש בין היתר לצרכים אקדמאיים. מכאן שאין מניעה להוצאת הספר בשם המבוקש.

נבקש להבהיר, כי חוות הדעת לעיל ניתנה על-יסוד העובדות המפורטות בפניה, ואם יתבררו עובדות נוספות היא עשויה להשתנות בהתאם.

מספר החלטה: את/23/265

יחסי עו"ד לקוח

חובת הסודיות והנאמנות ללקוח - פרסום פסק דין חסוי ללא הסכמת הלקוח

השאלה: האם ניתן לפרסם פסקי דין הניתנים בדלתיים סגורות לצרכים משפטיים בלבד וללא פרטים מזהים, כאשר אחד הצדדים יוצג על ידי הסיוע המשפטי, כאשר הלקוח טרם נתן הסכמתו לכך? האם הנ"ל מייצר קושי לאור כללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986, ביחס למערכת היחסים שבין עורך הדין ולקוחו?

החלטה: בקשת היתר פרסום לפסק דין חסוי בניגוד לעמדת הלקוח אסורה ועומדת בניגוד לחובת הסודיות החלה על עוה"ד הקבועה בכלל 19 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986 וכן בניגוד לפסיקת בג"ץ 8001/19 טריגר נ' מנהל בתי המשפט (נבו 30.11.2020), בה נקבע כי לא בשלה העת לפרסום גורף של פסיקה ללא עמדת בעל הדין. ברירת המחדל היא כי על עורך הדין המטפל בעניינו של לקוח לעשות כל שביכולתו כדי לקבל את הסכמת הלקוח עובר לחשיפת פסק הדין שניתן בעניינו. ברירת מחדל זו הולמת גם את לשון סעיף 42(א) לחוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א-1991 שם, נקבע כי תתאפשר חריגה מחובת הסודיות מקום בו "האדם שעליו המידע הסכים במודע ובכתב לגילוי, וכל עוד לא ביטל בכתב את הסכמתו האמורה".

על כן, יש לקבל את אישורו של בעל הדין עובר להגשת הבקשה להיתר פרסום לפסק דין חסוי.

מספר החלטה: את/21/242.

חובת דיווח על עו"ד המשמש כיועץ משפטי חיצוני של רשות מקומית

השאלה: מהי חובת הדיווח המוטלת על עו"ד המשמש כיועץ משפטי חיצוני של רשות מקומית, לאחר שהובאו לידיעתו נתונים העלולים לעלות לכאורה כדי עבירות פליליות?

החלטה: מנתוני השאלה עולה כי המידע שהגיע לידיעת עורך הדין הינו מהווה כנתונים עובדתיים שבאו לידיעתו מכוח תפקידו כיועץ משפטי, ועל כן אינם חוסים תחת חסיון עורך דין לקוח (וגם אילו היו חוסים תחת חסיון כזה, נראה כי היה חל החריג שבפסיקה לעניין "עבירה עתידית").

עם זאת, על המידע אכן חלה חובת הסודיות הקבועה בכלל 19 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית) התשמ"ו-1986 (להלן: כללי האתיקה), בהיותה רחבה יותר מחובת החיסיון וחלה גם על מידע שהגיע לעורך הדין במסגרת מילוי תפקידו, גם אם מידע זה אינו קשור קשר ענייני לשירות המקצועי שנתן. בהיותו של היועץ המשפטי חב חובת אמונים לרשות עצמה, הוא מוסמך לוותר בשמה על חובת הסודיות בה הוא חב כלפיה, שכן מדובר לכאורה בעבירות שנעברו כלפי הרשות עצמה. היועץ המשפטי הוא אחד משומרי הסף ברשות המקומית, והוא האחראי להתנהלות החוקית והתקינה של הרשות. במקום

בו הדיווח נועד לכאורה למנוע עבירה או למצער להביא לידי חקירה של הרשויות המוסמכות בקשר עם עבירות שנעשו לכאורה כלפי הרשות (לדוגמה - עבירות לכאורה שעניינן ניגוד עניינים, תקינות הליכי מכרז ושליחת יד לקופה הציבורית), אשר עורך הדין משמש כיועץ המשפטי שלה, הרי שחובת הדיווח כמה מתוך חובתו המקצועית של עורך הדין.

לאור האמור וכן בהתאם לסעיף 54 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961, ובהתאם לכללי האתיקה, עורך דין ובפרט עורך דין האחראי על ענייניה המשפטיים של רשות ציבורית, רשאי ואף מחויב לדווח לרשויות המוסמכות על עבירות לכאורה שנעשו כנגד הרשות ובגין חשדות לפלילים. כמו כן לאור מעמדו הייחודי של עורך הדין כיועץ המשפטי של הרשות המקומית, אין חובת הדיווח מוגבלת לעבירות מסוג פשע בלבד, אלא חלה עליו חובת דיווח נרחבת.

מספר החלטה: את/168/23.

שותפות

שיתוף בהכנסות עם משרד עורכי דין זר

השאלה: האם ניתן לשתף שותף במשרד עו"ד אמריקאי בהכנסות של משרד עו"ד ישראלי?

הפונה בשאלתה הינה עורכת דין ישראלית, אשר מחזיקה במקביל ברישיון עריכת דין בארצות-הברית ושותפה במשרד עורכי דין אמריקאי. ברצון השואלת לפתוח משרד עורכי דין בישראל אשר יהיה כ-"חברה אחות" של המשרד האמריקאי, דהיינו ישות נפרדת אך בבעלות זהה שלה ושל שותפה האמריקאי, ולשתף השותף בהכנסותיו של המשרד הישראלי.

החלטה: סעיף 58 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961 קובע כי עו"ד לא יעסוק במקצועו בשותפות עם אדם שאינו עו"ד או עו"ד זר ולא ישתפו בהכנסותיו, ועל כן לא ניתן לשתף את השותף האמריקאי בהכנסותיו של המשרד הישראלי. עם זאת, ניתן לרשום את השותף האמריקאי במרשם עורכי הדין הזרים (ככל שיעמוד בכל התנאים הנדרשים לרבות בכללי לשכת עורכי הדין (רישום ופיקוח על עורכי דין זרים ואגרות) התשע"ב-2012), או ניתן לרשום את המשרד הישראלי כשלוחה של המשרד האמריקאי (ככל שהמשרד הישראלי יהווה "סניף" או "שלוחה" של המשרד האמריקאי, ומרכז הפעילות יהיה בארצות-הברית), והכל בהתאם לסעיף 98 לחוק וכן לסעיף 1 לכללי לשכת עורכי הדין (שלוחה בישראל של משרד עורכי דין זר), התשע"ב-2012.

נבקש להבהיר, כי חוות הדעת לעיל ניתנה על-יסוד העובדות המפורטות בפניה, ואם יתבררו עובדות נוספות היא עשויה להשתנות בהתאם. כן נבהיר, כי חוות הדעת מיועדת לסייע לעורך הדין הפונה לכלכל את מעשיו לעתיד, ואין בה כדי להכשיר התנהגות בעבר, או לחוות דעה על התנהלותו של עורך דין אחר, שלא ניתנה לו הזדמנות הוגנת להגיב לטענות.

מספר החלטה: את/14/23.

ייחוד המקצוע

איסור על מתן שירותים משפטיים באמצעות חברה בע"מ

התלונה: מדובר בתלונה אודות חברה המעניקה שירותים בתחום הביטוח, המצויה בבעלותה של הנילוה (בה גם עבדה כשכירה) המספקת שירותים משפטיים אעפ"י שאינה חברת עורכי דין, והיותה חברה בערבון מוגבל הפועלת למטרות רווח. (להלן: "החברה") החברה אף ניגשה למרכז למתן שירותי ייעוץ משפטי בתחום הנזיקין והביטוח (ואף זכתה בו) והחלה להעניק שירותים משפטיים לפחות במסגרת תיק אחד. הנילוה טענה כי חברתה מתחייבת להפסיק את ההתקשרות במסגרת המכרז.

החלטה: עצם ההשתתפות במכרז כאשר הנילוה מספקת את השירותים המשפטיים במסגרת חברה בע"מ - עולה כדי עבירה אתית בנסיבות. האיסור על עו"ד לתת שירותים משפטיים ללקוחות החברה בה הוא מועסק, מוסדר בסעיף 11 (ב) לכללי האתיקה המקצועית, אם המעסיק פועל למטרות רווח, וגובה תמורה בעד השירות המשפטי. בהתאם להחלטות הקודמות של הוועדה, יש לראות את המונח "מועסק" במשמעותו הרחבה, והוא חל על כל העסקה, גם כיועץ חיצוני. בתוך כך, נקבע כי פעילות כאמור עשויה לעלות כדי עבירה על סעיף 56 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961, האוסר על שידול, שכן קיים חשש כי קבלת עבודה באופן זה, באמצעות חברה מסחרית בה עובד עורך הדין כגורם מתווך, תהווה

שידול. יתרה מכך, מתן שירותים משפטיים ללקוח, על ידי גורם המועסק בחברה - עשויה להעמיד את עורך הדין במצב של ניגוד עניינים, כאשר יש לו "נאמנות כפולה", לחברה המעסיקה וללקוח, וקיים חשש כי עורך הדין לא יוכל למלא את חובתו המקצועית - ויסתכן בעבירה על כלל 14(א) [ר' לעניין זה החלטה מס' 143/11]. הוחלט להעמיד הנילונה לדין משמעתי.

מספר החלטה: את/22/248.

חסיון

גילוי פרטים חסויים ממשא ומתן לפשרה

התלונה: המדובר בתלונה אודות נילון, אשר הגיש לביהמ"ש מסמך הכולל פרטים חסויים ממו"מ שנוהל בין הצדדים במסגרת ניהול הליך אזרחי, אעפ"י שהודגש מפורשות בכל התכתובות שהגיש כי מדובר במו"מ חסוי לא לציטוט בביהמ"ש, ותוך הפרת כלל 2 לכללי האתיקה. לטענת הנילון, הדיווח נעשה במסגרת "טופס 4" לפי תקנה 36 לתקנות סדר הדין האזרחי התשע"ט-2018 ואין המדובר בדיווח חסוי.

החלטה: חסיון דברים שהוחלפו במהלך משא ומתן לפשרה קובע, כי כל עוד לא הסתיים המשא ומתן בהסכם, חסויות כל ההצהרות שנתנו הצדדים במסגרתו. מטרת החיסיון היא לעודד צדדים לסכסוך לנסות ולהגיע לפשרה ולמנוע התדיינות בבית המשפט. חסיון זה מהווה הוראה של אי קבילות באשר הוא מונע קבלת מסמכים אלו כראייה. מטעמים אלו העברת מידע לביהמ"ש מהליכי מו"מ שהתנהלו בין הצדדים היא עבירה אתית בהתאם לכלל 2 לכללי האתיקה (ר' החלטות 99/01, וכן דבר העורכת בעניין בגיליון מס' 23). אין בנוסחו של טופס 4 המוגש בהתאם לתקנה 36 לתקסד"א כדי להכשיר דיווח חד צדדי על פרטים שהוחלפו במו"מ, לרבות הצעת פשרה שלא הבשילה לכדי פשרה ברת דיווח משותף לביהמ"ש מטעם הצדדים. אין דבר בטופס 4 שמחייב דיווח כלשהו על פרטי מו"מ, ואף לא "דיווח מצומצם". על כן, הוחלט על העמדת הנילון לדין משמעתי.

מספר החלטה: את/22/236.

ניגוד עניינים

עורך דין הממונה ע"י חברת הביטוח לייצג אותה לצד המבוטח מכח פוליסה

לפתחה של ועדת האתיקה הארצית הגיעו תלונות, העוסקות בסיטואציה סטנדרטית של ייצוג בתביעות נזיקין (או אחרות), בה עורך דין של חברת הביטוח מתמנה על ידה לייצגה לצד ייצוג המבוטח מכוח הפוליסה, בתביעה שהוגשה על ידי תובע מסוים כנגד חברת הביטוח והמבוטח.

התלונות עוסקות במקרים בהם האירוע שבגיניו הוגשה התביעה, הוכר בתחילה ע"י חברת הביטוח, כ"מקרה ביטוח" אשר המבוטח זכאי בגינו לייצוג משפטי מטעם חברת הביטוח, ואולם במהלך בירור התביעה, מבקשת חברת הביטוח לחזור בה מאחריותה ולהתנער מן המבוטח, בטענה כי המבוטח הסתיר פרטים או הטעה את החברה, וכי אירוע התביעה איננו מכוסה בפוליסה.

במצב זה, חברת הביטוח עשויה לבקש מעורך הדין להמשיך לייצג אותה בלבד, בעוד שהמבוטח - אשר יוצג בתחילה על ידי עורך הדין במשותף עם חברת הביטוח, הופך לצד מנוגד - כמעין צד שלישי, ולעורך דינה של חברת הביטוח עלול להיות אינטרס להטיל עליו, ולא רק על התובע, את האחריות לקרות האירוע.

במקרים מעין אלו, אם ימשיך עורך הדין לייצג את חברת הביטוח בהליך - הוא עלול להיקלע למצב של ניגוד עניינים אסור בהתאם לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית) התשמ"ו-1986 (להלן: "הכללים").

משום שתביעות מכח פוליסת ביטוח נפוצות מאד, החליטה הוועדה להידרש לסוגיה באופן כללי ולהבהיר כיצד על עורך הדין לנהוג עת נקלע למצב זה.

ראשית יובהר כי כאשר עורך דין ממונה על ידי חברת ביטוח לייצג גם את הלקוח המבוטח מכח פוליסה, אזי המבוטח הופך ללקוחו של עורך הדין לכל דבר ועניין, ומשכך כל החובות שבדין המוטלות על עו"ד כלפי לקוחו חלות גם כלפיו.

כך, במקרים בהם נתבע פלוני בתביעה נזיקית (או בגין כל מקרה ביטוח אחר), ובהתאם לחוק חוזה הביטוח, תשמ"א-1981,

בוחר פלוני להפעיל את הפוליסה בה הוא מבוטח - והחברה המבטחת ממנה לו עורך דין מטעמה לצורך ייצוגו בתובענה.

ככל שנתגלעה מחלוקת בין החברה המבטחת למבוטח במהלך הייצוג, אשר יש בה כדי לאיין את יכולתו של עורך הדין לייצג את שני הצדדים נאמנה לאורך כל תהליך בירור התביעה, והוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים, בין ייצוג החברה המבטחת לבין המבוטח שהינו לקוחו כאמור, על עורך הדין להתפטר מייצוג שני הצדדים בתיק והוא אינו רשאי להמשיך ולייצג את החברה או את המבוטח כלל.

כמו כן אסור לעוה"ד להשתמש או לחשוף בפני בית המשפט אינפורמציה שנודעה לו על מי מהצדדים ועשויה לפגוע בהגנתם - ובפרט בהגנת המבוטח, והכל בהתאם לכללים 14 ו-16 לכללים.

במקרה שהובא לפתחה של הוועדה, חברת ביטוח מינתה עורך דין כמייצג שלה לצד ייצוג מבוטח מכוח פוליסה בתביעת נזיקין שהוגשה נגדם. בעת ניהול ההליך התגלו לחברת הביטוח עובדות חדשות כנגד המבוטח - שהיה בהן כדי להוביל למסקנה כי אירוע התביעה אינו מכוסה בפוליסת הביטוח. בהוראת החברה המבטחת, התפטר עורך הדין מייצוג המבוטח בלבד תוך שהוא ממשיך לייצג את חברת הביטוח.

עורך הדין ביקש מבית המשפט בשם חברת הביטוח להשתחרר מייצוג המבוטח ואף חשף בפני בית המשפט את המידע שקיבל בכובעו כב"כ המבוטח, שהיה בו כדי להשחיר את המבוטח ולפגוע בהגנתו.

בשל חומרת הדברים, ולאור העובדה שמדובר בהמשך ייצוג חברת הביטוח כנגד המבוטח - לקוחו לשעבר - מהווה עבירה אתית מתמשכת (הפרת כללים 14 ו-16 לכללים), ועדת האתיקה הארצית החליטה להתערב במקרה אף שמדובר היה בהליך תלוי ועומד, ולאחר שעורך הדין התחמק מהוועדה והמשיך בהתנהלותו, הוא הועמד לדין משמעתי.

מספר החלטה: את/98/21.

ייצוג

הבלטת סעיף אי ייצוג בהסכם רכישה

לאחרונה הגיעו לפתחה של ועדת האתיקה הארצית מספר מקרים בנושא ייצוג צדדים בהסכמי רכישה. במקרים אלו, רוכשי הדירות סברו בשגגה כי הם מיוצגים על ידי עורכי הדין של הקבלן, זאת אעפ"י שעוה"ד של הקבלן ציין בהסכם הרכישה כי אינו מייצג הדיירים אלא לצורך ביצוע רישום הרכישה; והנ"ל בהתאם לחריג הקבוע בסעיף 5 לכללי לשכת עורכי הדין (ייצוג בעסקאות דירות), התשל"ז-1977 (להלן: "**הכללים**"). לאור הסקירה שתפורט להלן בהרחבה, ועל מנת להימנע מהפרת הכללים לעיל, ועדת האתיקה הארצית ממליצה לעורך הדין להדגיש **באופן בולט ובכתב מודגש בהסכם הרכישה את העובדה כי הוא עורך הדין של הקבלן בלבד ואינו מייצג את הצד השני.**

1. הכללים קובעים כי עו"ד של הקבלן לא ייצג את רוכש הדירה בעסקה, ולא יקבל מרוכש הדירה שכר בעד שירות שהוא נתן לקבלן. החריג לאיסור (המעוגן בסעיפים 4-2 לכללים) הוא ייצוג הצדדים בעת רישום הרכישה. בהתאם לסעיף 5 לכללים, יכול עוה"ד של הקבלן לטפל בביצוע רישום הרכישה תוך נאמנות לקבלן ולרוכש הדירה גם יחד.

2. האיסור נובע גם מהחשש לניגוד עניינים וגם מטעמים נוספים כגון העדר מרכיב הבחירה של הרוכש; פערי הכוחות בין הקבלנים לרוכשי הדירות ועוד.

3. מכיוון שהכללים מתירים לעוה"ד של הקבלן לייצג את רוכש הדירה ברישום הרכישה, והרוכש אף משלם לעוה"ד של הקבלן שכר טרחה עבור הרישום, עולה חשש כי רוכש הדירה יטעה לחשוב כי עוה"ד הקבלן מייצג אף אותו בעסקה. מטעם זה נקבע בסעיף 4 לכללים חובת הודעה לרוכש הדירה: "עורך דין המייצג את הקבלן בעסקה כאמור בסעיף 2 חייב לציין בחוזה הרכישה כי אין הוא מייצג את הרוכש באותה עסקה".

4. כאמור, לאחרונה הגיעו לפתחה של הוועדה מקרים בהם סברו רוכשי הדירות כי הם מיוצגים על ידי עורכי הדין של הקבלן, גם כאשר עוה"ד של הקבלן ציין בהסכם הרכישה כי אינו מייצג את הרוכש אלא לצורך ביצוע רישום הרכישה.

5. נראה כי אורך הסכם הרכישה, מורכבותו, חוסר ניסיונם של רוכשי הדירות, והעובדה שהם משלמים לעוה"ד של הקבלן שכר טרחה עבור הרישום, יוצרים אצל רוכשי הדירות את הטעות לחשוב, כי עוה"ד של הקבלן מייצג גם אותם, על אף שבהסכם הרכישה ישנו סעיף בו מצוין כי אינו מייצגם.

6. הוועדה סבורה שכדי שמטרת סעיף 4 לכללי ייצוג בעסקאות דירות תחול, וכדי למנוע טעויות אלו, על עו"ד להבליט את הסעיף בחוזה הרכישה המציין כי עוה"ד של הקבלן אינו מייצג את הרוכש באותה עסקה.

7. ראה והשווה:

- 1.1. תכלית הוראת ההבלטה בסעיף 3 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981.
 - 1.2. בית המשפט העליון עמד על הרציונל מאחורי חובת ההבלטה בעניין חוזה ביטוח קבעו ברע"א 3577/93 הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ נ' מוריאו, פ"ד מח(4) 70, (פורסם בנבו 18.08.94).
 - 1.3. בחוק הגנת הצרכן נקבע, כי השר רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר הבלטתם ואופן ניסוחם של הוראות בחוזה אחיד. המחוקק ביקש להגן על צרכנים המתקשרים בחוזים אחידים ולכן תיקון מס' 3 לחוק החוזים האחידים, תשמ"ג-1982 מתקן את סעיף 4א' לחוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981 ובכך מצמצם את פערי המידע המאפיינים את העסקה הצרכנית.
 8. אם כך בכל עסקת מקרקעין ראוי שיבליט עורך הדין כי אינו עורך הדין של הצד שאינו מיוצג, שכן חובותיו של עורך הדין אינן כלפי מרשהו בלבד. הוא חב חובות מסוימות גם כלפי יריבו וגם כלפי הציבור. על פי הפסיקה והדין נראה כי לעורך הדין חובת זהירות כלפי צד לעסקה שאינו מיוצג בעסקה שבה עורך הדין מייצג את אחד הצדדים, ואף חובת זהירות כעוה"ד שמייצג את הקבלן כלפי רוכשי הדירות בהליך רישום בית משותף.
 9. אומנם בענייננו, אין הוראת חוק ספציפית המחייבת את הבלטת הסעיף, אולם קיימת הוראת חוק המחייבת את עו"ד לציין במפורש בהסכם הרכישה כי הוא לא מייצג את הרוכש (סעיף 4 לכללים). על כן, ועל מנת שהתכלית העומדת מאחורי סעיף 4 לכללים תתקיים, והרוכש ידע כי עוה"ד של הקבלן, לו הוא משלם שכ"ט עבור רישום הדירה, אינו מייצגו, גם כאשר מדובר בהסכם רכישה ארוך ומורכב והרוכש אינו מיוצג, על עוה"ד להבליט את הסעיף בחוזה הרכישה המציין כי עוה"ד של הקבלן אינו מייצג את הרוכש באותה עסקה.
 10. נדגיש כי מדובר בהמלצת הוועדה בלבד. ככל שעורך הדין יפעל בהתאם להמלצה ויבליט את הסעיף בהסכם המציין כי הוא לא מייצג את הרוכש, הרי שההבלטה תשמש כאינדקציה לוועדה כי עורך הדין קיים את חובת הזהירות החלה עליו כאשר הצד השני אינו מיוצג.
- יוער כי כך שככל שתוגש בעניין תלונה כנגד עוה"ד על ידי הדייר בעניין זה, התלונה תגנז.
- מספר החלטה: את/276/22.

חובות עורך הדין כלפי הלקוח

עיכוב כתב טענות על ידי עורך דין עד לקבלת שכר טרחה

לפתחה של הוועדה הגיעה לדין סיטואציה שבה עורך דין מנסח עבור לקוחו כתב טענות, ואילו הלקוח ממאן לשלם את שכר הטרחה בעבור שירותיו מסיבה שאינה תלויה בכתב הטענות.

השאלה שעולה בהקשר זה, היא האם רשאי עורך דין לעכב תחת ידיו את כתב הטענות בהסתמך על טענה לפיה זכות היוצרים בכתב הטענות שייכת לו? זאת, מכוח זכות העיכוב הקבועה בסעיף 88 לחוק לשכת עורכי הדין, או שמא למנוע את השימוש ביצירה מכוח אגד הזכויות הנלוות לזכות היוצרים בכתב הטענות.

החלטה:

1. ככלל, כתבי טענות עשויים להיכלל בגדר המונח "יצירה ספרותית" ולהיות מושא לקיומה של זכות יוצרים, ובלבד שהם עומדים במבחן המקוריות שהינו תנאי מקדמי למתן הגנה ליצירה מכוח דיני זכויות היוצרים.
2. בדרך כלל, למעט מקרים נדירים, הבעלות בזכויות היוצרים בכתב טענות תהא בידי עורך הדין ולא הלקוח.
3. יש להפריד בין סוגיית דיני זכויות היוצרים לבין סעיף 88 לחוק לשכת עורכי הדין, ככל שהדבר נוגע להבחנה בין שאלת הבעלות במסמך (הפיזי) עצמו לבין תוכן המסמך, ולצורך השאלה האם כתבי טענות הינם מסמך השייך ללקוח כהגדרת סעיף 88 לחוק. העובדה שזכות היוצרים בכתב הטענות שייכת לעורך הדין, כשלעצמה, אינה מקנה לו זכות עיכובן שלא קיימת בסעיף 88 לחוק לשכת עורכי הדין. חוק זכות יוצרים אינו מגדיר את "זכות העיכוב" כאחת מאגד הזכויות היוצרים

הנלוות לבעלות, ולפיכך על מנת לעכב את כתב הטענות תחת ידו, עורך הדין צריך להראות כי מסירה של כתב הטענות ללקוח תביא להפרה של אחת הזכויות הקבועות בחוק זכות יוצרים.

4. לצורך הוראת סעיף 88 לחוק לשכת עורכי הדין, לפי ההלכה הפסוקה כתבי הטענות נכללים בגדר פרשנות המילים "שבאו לידו עקב שירות הלקוח". אולם, לשיטת הוועדה, לצורך סעיף 88 לחוק לשכת עורכי הדין אין חשיבות לשאלה מיהו הבעלים של זכות היוצרים בכתבי הטענות, אלא השאלה הרלוונטית היא האם לאור היות כתבי הטענות "תוצר שירות" ניתן לראות את הבעלות הפיזית כשייכת ללקוח, ואז כתבי הטענות ניתנים לעיכוב אפילו שזכויות היוצרים בבעלות עורך הדין.

5. בצד זכות העיכוב על כתבי טענות מכוח הוראת סעיף 88 לחוק לשכת עורכי הדין, ייתכנו נסיבות ספציפיות בעטיין זכאי עורך דין להתנגד לשימוש בכתבי טענות מכוח בעלותו בזכות יוצרים בטענה להפרת אחת מאגד הזכויות הקבועות בחוק זכות יוצרים. כך בין היתר, הזכות להעתקה, הזכות לפרסום היצירה או הזכות להעמדתה לרשות הציבור. כמו כן, ישנה חשיבות גם לזכות המוסרית של עורך הדין ביצירתו. עם זאת, את סוגית הזכות המוסרית ניתן לפתור באמצעות פנייה מוקדמת לעורך הדין ושאלתו האם הוא מעוניין במתן הקרדיט. אולם, יובהר כי סוגיות אלו טרם נבחנו בפסיקה והן כמובן תלויות נסיבות המקרה.

מספר החלטה: את/29/19.

הפרת חובות נותן שירות עסקי בקשר עם הכרת הלקוח וזיהויו

התלונה: המדובר בתלונה על חבר מטעם הממונה על נותני שירות עסקי במשרד המשפטים בגין הפרת כלל 44 לכללי האתיקה, על פיו לא יבצע עורך דין פעולה מחייבת שהתבקשה בשביל לקוח אם הוא מעריך, לפי סעיף 2(ג) לצו איסור הלבנת הון, שרמת הסיכון להלבנת הון או מימון טרור גבוהה.

המדובר בחבר שייצג את שני הצדדים בעסקה מסוג מכירת נכס מקרקעין. לימים התברר כי צד אחד התחזה לבעלים ולמוכר של המקרקעין. עובר לחתימת ההסכם הוגשה על ידי החבר בקשה לתיקון רישום מספר דרכונו של המוכר בלשכת רישום המקרקעין.

במסגרת בירור שנעשה תחת הליך משפטי התברר כי המוכר לא חתם על המסמכים לעדכון פרטי הזיהוי, וכי האדם אשר הציג עצמו כמוכר בפני הרוכשת היה מתחזה והדרכון באמצעותו הזדהה היה מזויף. לפיכך קבע בית המשפט כי ההסכם נעשה במרמה ואין לו תוקף משפטי ולכן יש להורות על השבת הרישום במקרקעין לקדמותו.

עוד התברר כי העסקה עצמה, העלתה חשדות כבדים ביותר באשר לכשרותה, באופן שהיה אמור, לכל הפחות, לעורר את חשדו של החבר, בין השאר גם בשל שירות עסקי ופעולות במזומנים שנעשו בלא הסבר עסקי. עוד עלה כי החבר לא הזהיר את לקוחתו הרוכשת, בדבר הסיכונים הנוגעים לביצוע תשלומים לצד שלישי שאינו צד לעסקה, החבר לא בדק מי החברה, לא בדק של מי החשבון, לא בירר את הפרטים, לא בפניה לרוכשת ולא בפניה למתחזה.

החבר לא מילא אחר הוראות צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, ניהול רישומים של נותן שירות עסקי למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשע"ה-2014, לא מילא טופס הכרת לקוח כנדרש ע"פ הצו לעיל, ביצע עסקה ברמת סיכון גבוהה, ופעל בהתנהגות שאינה הולמת את המקצוע.

החלטה: בנסיבות אלו, אי מילוי טופס הכרת הלקוח, אשר בפני עצמו אינה עבירה אתית, היה נדבך בפעילות שתוקפה החוקי מסופק ביותר, והיה בה סיכון לביצוע עבירות הלבנת הון, בניגוד לכללי האתיקה. על כן הוחלט על העמדה לדין משמעת.

מס' החלטה: את/22/21.

בד"מ 11/12, 12/22 ועדת האתיקה המחוזית במחוז הצפון נ' חטיב

עובדות: מדובר בתיקים בהם על בית הדין היה להחליט איזה עונש להטיל על המשיב לאחר שהורשע בפסק דין סופי בפלילים והכל מכח הסמכות המנויה בסעיף 75 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961. המשיב הורשע במספר עבירות נשק ועבירות נוספות שבצע בצוותא.

המשיב ביקש שלא להוציאו לצמיתות מן הלשכה הן על הרקע שמעשיו בוצעו שלא במסגרת עיסוקו כעורך דין, וכן בשל נסיבותיו האישיות הנוגעות לריצוי מאסר בפועל וחרטתו על מעשיו.

דין: התכלית המרכזית המונחת ביסוד דיני האתיקה המקצועית נעוצה בהתייחסות אל הפעילות המשפטית של עריכת הדין כפרופסיה. נקודת המוצא כי היא זו המהווה מקור לשאיבת ערכי מוסר, הגינות, יושר וצדק, על פיה מצטיירת תדמיתו של ציבור עורכי הדין כידוע שם ובעל הכשרה. בנוסף החברים במקצוע הם אלו שקובעים את אמות המידה להתנהגות המצופה מהם, ולכן העונש המשמעותי צריך לשקף את מידת הגינוי החברתי והסלידה של חברי הפרופסיה המשפטית למעשיו של מי מהחברים שנתפס בקלקלתו, בכפוף לעקרון האחריות האישית והמידתיות. היקף ועוצמת העונש הם נגזרת ישירה של מידת הפגיעה בתכלית ובמטרות האתיקה המקצועית. **החלת נורמות אתיות על חיי הפרטים של עורך הדין ללא קשר לעבודתו המקצועית תלויים במבחן - האם בהתנהגותו יש פגיעה בתדמית עורכי הדין ובאמון שהציבור רוחש להם, הגם שהעבירה אינה קשורה במישרין לעבודתם כעורכי דין.**

הכרעה: בשל חומרת העבירות, העובדה שאין המדובר במעידה חד פעמית, ואימוץ כללי התנהגות עבריינים ע"י המשיב, אין כל מנוס מהחלטה על הוצאתו מן הלשכה*. הנזק שגרם המשיב במעשיו הפליליים לפרופסיה המשפטית ולתדמיתה הם כה משמעותיים, חמורים, קשים ואקוטיים וכה בלתי הפיכים, כך שלא ניתן היה להחליט אחרת, וזאת לשם הגשמת התכליות המונחות ביסוד כללי האתיקה המקצועית, כאמור לעיל.

*יוער כי המשיב הגיש ערעור בתיק לביה"ד הארצי, בו הסכימו הצדדים כי במקום עונש של הוצאת המשיב מן הלשכה יחול עליו עונש של שלילת רישיון עו"ד והשעייתו מן הלשכה לתקופה של 01 שנים (בד"א 32/12).

עב"י 11-23-51017 לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי נ' שיפוני

עובדות: מדובר בערעור על פסק דינו של בית הדין המשמעותי הארצי (בד"א 27/23) שם התקבל ערעור המשיב על חומרת גזר דינו של בית הדין המשמעותי המחוזי. המשיב הורשע בעבירות של מעשים הפוגעים בכבוד מקצוע עריכת הדין ובעבירות של התנהגות שאינה הולמת עורך דין, לפי סעיפים 53 ו-61(3) לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961.

ביסוד הרשעתו עמדו התבטאויותיו החמורות, במקרים שונים, כלפי עורכי דין, חברי בתי הדין המשמעותיים של לשכת עורכי הדין (בהליכים קודמים שהתקיימו כנגד המשיב), וכלפי בתי המשפט.

דין: בעקבות המקרה הספציפי נערך דיון עקרוני בשל הצורך בקביעת כללים מנחים באשר לסטנדרט אמצעי המשמעת הראוי במקרה של הרשעה משמעתית בגין עבירות של התבטאות פוגענית ולא ראוייה של עורכי דין. זאת, בין היתר נוכח היעדר האחידות בטווח אמצעי המשמעת שננקטו כנגד עורכי דין בעבירות התבטאויות. מטרת הכללים היא להכביד את אמצעי המשמעת בניסיון לשמור על תרבות השיח המתדרדרת של עורכי הדין, ולקדם שוויון בענישה בדרך של השתתפות אמצעי משמעת דומים בנסיבות דומות.

הכרעה: לאור הפסיקה שנסקרה בהרחבה הוחלט כי במסגרת הטלת אמצעי משמעת בדין המשמעתי, יישקלו השיקולים הבאים:

1. האם נוכח העבירה בה הורשע עורך הדין, נסיבותיה ועברו המשמעתי, כשיר הוא לשמש כעורך דין.
2. בחינה צופת פני עתיד - כיצד האופן בו מקרינה עבירת המשמעת הנדונה על ציבור עורכי הדין, השפעתה על אמון הציבור בעורכי הדין, ואף השלכת ההתנהגות מושא ההרשעה על פעולת ציבור עורכי הדין, מערכת המשפט וגורמים אחרים.
3. שיקולי הכוונת התנהגות עורך הדין הפרטני לעתיד לבוא והכוונת התנהגות ציבור עורכי הדין בכללותו.
4. עת עסקינן בעבירות של התבטאות בלתי הולמת, ולצורך קביעת חומרת הענישה יש לשקול, בין היתר, את השיקולים הבאים:
 5. חומרת ההתבטאות; נסיבותיה; פומביותה והיקף פרסומה (עת פומביות ניכרת או פרסום נרחב מהווים שיקול לחומרא), האם ההתבטאות הייתה בכתב או בעל פה (כשהתבטאות בכתב נתפסת כחמורה יותר); האם ההתבטאות הייתה בעידנא דריתחא (שיקול לקולא); האם המתבטא חזר בו מדבריו, הכיר בחומרתם והתנצל; מצבו האישי של הנקבל, לרבות גילו והוותק המקצועי.
 6. האם עסקינן במעידה חד פעמית, מעידה חוזרת, או אף דפוס התנהגות, כשהסקאלה היא כי במקרים חריגים של מעידה חוזרת או דפוס עוה"ד המורשע המעיד כי אינו כשיר לשמש כעורך דין, ואילו במקרים הקלים ניתן להסתפק בהשתת אמצעי משמעת מתון כ"תמרוז אזהרה".
 7. בגין הרשעה בעבירות ההתבטאויות לעיל, מתחם אמצעי המשמעת המנחה שנקבע, כדלקמן:
 8. הרשעה ראשונה בגין התבטאות חד פעמית, או מספר קטן של התבטאויות - מתחם אמצעי המשמעת ההולם הוא בין אזהרה לבין השעיה בפועל לתקופה של עד שלושה חודשים.
 9. הרשעה חוזרת בעבירות לעיל, או כאשר עסקינן במספר רב של התבטאויות (אף עת עסקינן בהרשעה ראשונה) - מתחם אמצעי המשמעת ההולם הוא בין השעיה על תנאי למשך שלושה חודשים, לבין השעיה בפועל לפרק זמן של עד שנה.
 10. הרשעות חוזרות ונשנות, המלמדות על דפוס התנהגות של התבטאויות - מתחם אמצעי המשמעת הראוי ינוע ככלל בין השעיה בפועל למשך כשנה ועד השעיה בפועל למשך שלוש שנים. במקרים חריגים, בהם ניכר שהתנהגותו החוזרת ונשנית של עורך הדין, נוכח הרשעותיו החוזרות ונשנות, מלמדת על אי כשירותו לשמש כעורך דין - עשויה אף לקום הצדקה להחמרה נוספת, עד כדי הוצאת עורך הדין מלשכת עורכי הדין.
 11. לגופו של עניין, הערעור נדחה.

אתיקה במחוזות הלשכה

ועדת האתיקה במחוז מרכז

מסירת מסמכים חסויים לאחר מות הלקוחה

השאלה: עוה"ד הפונה ייצג לקוחה וערך עבורה הסכמי שכירות מספר שנים. בהמשך, עבר לייצג את בנה של הלקוחה לאחר שהזכויות נרשמו על שמו. לימים, נפטרה הלקוחה ובהתאם להחלטת בית המשפט נדרש הבן של הלקוחה להציג ליורשים אחרים את כל הסכמי השכירות שבידיו. עוה"ד הפונה אינו מייצג בהליך המשפטי הנוגע לירושה.

כעת פנה לעוה"ד, ב"כ הבן בהליכי הירושה וביקש לקבל את הסכמי השכירות של הלקוחה, בטרם הועברו הזכויות על שמו. עוה"ד הפונה שואל האם הוא מחויב למסור את הסכמי השכירות שערך ללקוחה (להבדיל מההסכמים שערך עבור הבן), והאם סירוב לעשות כן עד לקבלת צו שיפוטי המופנה אליו הוא תקין. כמו כן, הוא שואל האם הוא רשאי לדרוש צו ספציפי הפוטר אותו מכל אחריות או תביעות.

תשובת הוועדה: חיסיון עו"ד-לקוח קבוע בסעיף 48 לפקודת הראיות ובסעיף 90 לחוק לשכת עורכי הדין הקובע:

סוד מקצועי

90. דברים ומסמכים שהוחלפו בין לקוח לבין עורך דין ויש להם קשר ענייני לשירות המקצועי שניתן על ידי עורך הדין ללקוח, לא יגלה אותם עורך הדין בכל הליך משפטי, חקירה או חיפוש, מלבד אם ויתר הלקוח על חסיונותם.

הסודיות קבועה בכלל 19 לכללי האתיקה:

שמירת סודיות

19. עורך דין ישמור בסוד כל דבר שיובא לידיעתו בידי לקוח או מטעמו, תוך כדי מילוי תפקידיו, זולת אם הסכים הלקוח במפורש אחרת; הוראה זו אינה חלה על גילוי בהליך משפטי, חקירה או חיפוש שאינו חסוי על פי סעיף 90 לחוק.

כשלעצמם, הסכמי השכירות החתומים שמכוחם התנהלה השכירות מול המנוחה אינם חוסים תחת חיסיון עו"ד-לקוח שכן מדובר בתוצר של הייעוץ המשפטי ולא בתרשומות או טיוטות. הפעולות אותן מבצע עוה"ד עבור הלקוח באופן פומבי אינם חסויות (ר' החלטה מס' את/11/45 מגיליון מס' 43).

ואולם, החלטת בית המשפט אינה מופנית לצדדים שלישיים, אלא חלה על הצדדים להליך, וככל שההסכמים בידיהם. בעניין זה, כאשר צד שלישי פונה לעו"ד ומבקש מסמכים שבידיו שנערכו עבור לקוח קודם הרי שחלה חובת הסודיות שבכלל 19 לכללי האתיקה, ועוה"ד אינו רשאי למסור מסמכים אלה, ללא אישור הלקוח.

הואיל ובענייננו, המנוחה נפטרה וכוונתה בדבר מסירת המסמכים ליורשים אינה ידועה לפונה, עליו להמתין להחלטה שיפוטית ולפעול על פיה. ככל שתהא החלטה כאמור, הרי שאין מקום להתנות את מסירת המסמכים בתניות הפוטרות אותו מאחריות בעתיד.

מספר החלטה 116/23.

ייעוץ משפטי ע"י עו"ד שמתגוררת בחו"ל

השאלה: עוה"ד הפונה מתגוררת בחו"ל ועובדת שם כמשפטנית. הפונה שואלת אם היא רשאית להעניק ייעוץ משפטי ללקוחות בישראל בתחום הייעוץ שלה בדין הזה, לרבות ייעוץ טלפוני, פגישות בזום, ייעוץ לגבי מוסדות בינלאומיים ועוד.

תשובת הוועדה: בשים לב להוראת סעיף 48(2) לחוק הלשכה, כל עוד עורכת הדין היא תושבת ישראל, היא רשאית לעשות פעולות המיוחדות לעורך דין כמפורט בסעיף 20 לחוק. יחד עם זאת, בכל פעולה שחורגת מייעוץ משפטי כללי, או מעריכת

מסמכים משפטיים שלא בחתימתה, נדרש מעורבות הדין לנהל משרד כמפורט בפרק ג' לכללי האתיקה, ובפרט היא חייבת שתהיה לה כתובת בישראל, שם היא מקבלת את לקוחותיה.

למען הסר ספק, ראוי לציין כי לפי החוק הקיים, אסור לעורך דין ישראלי להחתים על תצהיר בחו"ל, או לאמת שם יפוי כח. כל האמור לעיל כפוף לדין המקומי במקום מושבה של עורכת הדין. הופנה למספר החלטות של ועדת האתיקה הארצית העוסקות בפעילות של עו"ד ישראלי העובד בחו"ל - החלטה מס' את/279/09 פורסמה בגיליון "אתיקה מקצועית" מס' 36, החלטה מס' את/265/08 פורסמה בגיליון מס' 31 ואת/368/07 פורסמה בגיליון מס' 28.

מספר החלטה 524/23.

שחרור כספים מחשבון נאמנות כאשר הוטלו עיקולים על הלקוח

השאלה: עוה"ד הפונה מייצגת לקוח בתיק נזיקין, והיא פתחה חשבון נאמנות לצורך קבלת הכספים עבורו. כאשר הפונה רצתה להעביר את הכספים ללקוח, ביקש הנ"ל כי היא תעביר את הכספים לחשבון של קרוב משפחה הואיל ועל חשבון הוטלו עיקולים. הפונה שואלת האם היא רשאית להעביר את הכספים לחשבון אחר, ובאם התשובה שלילית - כמה זמן היא רשאית לשמור את הכספים בחשבון הנאמנות עבור הלקוח. כמו כן, הפונה שואלת אם היא רשאית למשוך את שכר טרחתה בהסכמת הלקוח מתוך הכספים שבחשבון הנאמנות.

תשובת הוועדה: באשר לשאלה הראשונה, הפונה אינה רשאית להעביר את הכספים לחשבון אחר.

באשר לשאלה השנייה, הפונה יכולה לשמור את כספי הפיצויים בחשבון הנאמנות, אך רצוי שהלקוח יפנה אליה בכתב ויבקש ממנה לא להעביר בינתיים את הכסף לחשבון ולתת לו אפשרות להסיר העיקולים.

באשר לשאלה השלישית, ניתן להחתים את הלקוח על הסכמתו שהפונה תמשוך כבר כעת את שכר טרחתה מחשבון הנאמנות.

מספר החלטה 89/23.

פוליסה להבטחת טיפול משפטי

השאלה: עוה"ד הפונה שואל האם הוא רשאי ליטול את הייצוג של לקוחות המופנים אליו על ידי גוף המציע פוליסה להבטחת שירותים משפטיים.

תשובת הוועדה: קבלת תיק על ידי עורך דין מחברה שאינה חברת עורכי דין שהמוצר שהיא משווקת הנו פוליסה להבטחת טיפול משפטי, מהווה לכאורה עבירה אתית לפי כלל 10ב(א) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986. הפונה הופנה להחלטה מס' את/94/14 שפורסמה בביטאון "אתיקה מקצועית" מס' 54 העוסקת בעניין זה.

כמו כן, פרסומים אודות פוליסה כאמור ושיעורי שכ"ט על ידי עורך דין, עומדים בניגוד לכלל 3(ב)(14) לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומות), התשס"א-2001 האוסר על פרסומת שיש בה התייחסות לשכר טרחה.

מספר החלטה 514/23.

מתן עדות לגבי לקוח לשעבר

השאלה: עוה"ד הפונה התבקש על ידי לקוחה לשעבר להגיש תצהיר בנוגע לנסיבות עזיבת בעלה את הארץ, לנוכח הליכי הוצל"פ בהם הוא ייצג אותה טרם עזיבתו.

תשובת הוועדה: לעניין מתן עדות על מידע שנמסר לעורך הדין במשותף על ידי בני הזוג - כאשר עורך-דין מייצג במשותף ובאופן מוסכם שני לקוחות, אזי התקשורת עם כל אחד מהלקוחות באותו עניין אינה חסויה כלפי הצד השני, אולם היא חסויה כלפי צד שלישי (ראו, ע"א 442/81 גרומט נ' סרוסי, פ"ד לו(1) 221). במקרה בו חל סכסוך בין שני הלקוחות ואחד

הצדדים מזמן את עורך-הדין להעיד תוך ויתור על החיסיון, הרי שאין ביכולתו של הצד השני לחסום את העדות. (טענת חיסיון אפשרית אם עורך-הדין נקרא להעיד על ידי צד שלישי).

בית המשפט מוסמך להכריע בשאלת תחולתו של חיסיון ולכן בכל מקרה, היכן שניתנת החלטת בית המשפט בדבר אי-תחולתו של החיסיון, עורך-הדין המעיד אינו מסתכן בהפרת חובתו המקצועית ר' החלטה מס' את 124/11, פורסמה בגיליון "אתיקה מקצועית" מס' 44.

ואולם, סעיף 90 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 קובע כי "דברים ומסמכים שהוחלפו בין לקוח לבין עורך דין ויש להם קשר ענייני לשירות המקצועי שניתן על ידי עורך הדין ללקוח, לא יגלה אותם עורך הדין בכל הליך משפטי, חקירה או חיפוש, מלבד אם ויתר הלקוח על חסינותם". משכך, דברים שנמסרו לפונה על ידי הבעל שלא בנוכחות אשתו ויש להם קשר ענייני לשירות המקצועי שניתן - הנם חסויים גם מפני האשה.

מספר החלטה 539/23

חתימה במקום לקוח על הסכם פשרה

השאלה: עוה"ד הפונה ייצג לקוח שעזב את הארץ לצמיתות. בהתאם לייפוי הכוח שחתם הלקוח, עוה"ד מוסמך לחתום עבורו על כל הסכם ומסמך לרבות הצעות לסילוק התביעה, בידיעת הלקוח ובהסכמתו.

הפונה שואל האם הוא רשאי בנסיבות אלו לחתום בשם הלקוח על הסכם הפשרה.

תשובת הוועדה: על הפונה לפעול בהתאם לייפוי הכוח שנמסר לו, בהסכמת הלקוח ובידיעתו, ובלבד שהדבר יצוין מפורשות על גבי הטופס לסילוק התביעה. כמו גם יש לציין את סכום ההצעה בכתב.

אין באמור כדי למנוע מהחברה או צד שכנגד להציג תנאים נוספים מטעמים.

תשומת לב הפונה הופנתה לכך שיש לפעול בהקדם לקבלת פרטי חשבון הבנק של הלקוח לצורך העברת הסכומים שיתקבלו בבוא העת.

מספר החלטה 103/23

ייצוג נגד לקוח קבוע של המשרד

השאלה: עוה"ד הפונה היא עו"ד שכירה במשרד המייצג לקוח באופן קבוע בענייני נדל"ן. הפונה ייצגה אותו בהליך בפני המפקח על רישום המקרקעין. בנוסף, עוה"ד הפונה מייצגת באופן קבוע בנק, שגם הוא לקוח קבוע של המשרד. הפונה ייצגה את הבנק בהליך למכירת נכס מקרקעין אחר לאותו לקוח קבוע של המשרד (שהיה מיוצג באותה עסקה על ידי עו"ד אחר מטעמו).

לאחרונה, נתגלע סכסוך בין הלקוח הקבוע לבין הבנק בנוגע לנכס המקרקעין שנמכר בין השניים וישנה אפשרות שתוגש תביעה בנושא.

הלקוח הקבוע של המשרד פנה לעוה"ד וביקש כי תייצג אותו בהליכים משפטיים הנוגעים לנכס הראשון לגביו היא ייצגה אותו בפני המפקח על רישום המקרקעין, וציין כי הוא אינו מתנגד לכך שתייצג נגדו את הבנק בהליכים האחרים. עוה"ד הפונה שואלת האם היא רשאית לעשות כן?

תשובת הוועדה: סעיף 14 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986 קובע:

(א) לא ייצג עורך דין לקוח, לא יקבל על עצמו לייצגו ולא ימשיך בייצוגו, אם קיים חשש שלא יוכל למלא את חובתו המקצועית כלפיו, בשל עניין אישי שלו, או בשל התחייבות או חובת נאמנות שיש לו כלפי אחר או בשל עומס עבודה או בשל סיבה דומה אחרת.

(ב) לא ייצג עורך דין צדדים בעלי אינטרסים מנוגדים באותו עניין.

(ג) בענין שצד בו לקוח קבוע של עורך הדין לא ייצג עורך דין צד אחר, גם אם באותו ענין אין עורך הדין מייצג את הלקוח הקבוע; לענין הוראה זו, "לקוח קבוע" - לקוח שעורך הדין נותן לו שירותים דרך קבע.

(ד) הוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) לא יחולו על עריכת הסכם ועל טיפול בענין שהצדדים הסכימו, בכתב, כי יעשה בידי אותו עורך דין.

(ה) עורך דין ולקוחו רשאים להסכים, בכתב, לתחום את השירות המקצועי אשר יתן עורך הדין ללקוח, כדי למנוע התנגשות עם ייצוג לקוח אחר או עם ענין או עם חובה אחרת של עורך הדין, בתנאי שצמצום השירות הינו סביר בנסיבות הענין ואינו פוגע בחובת הנאמנות של עורך הדין ללקוחותיו.

על פי המידע שנמסר בפנייה, הסכסוך שבין הבנק לבין הלקוח הקבוע הנו סכסוך בין שני לקוחות קבועים של המשרד. בהתאם לכלל 14(ג) דלעיל, עו"ד אינו רשאי לייצג נגד לקוח קבוע. חריג לכך נקבע בסעיפים 14(ד) ו-14(ה) על פיהם הצדדים יכולים להסכים בכתב כי עוה"ד יטפל עבור שני הצדדים בעריכת הסכם, או לתחום את השירות אשר ניתן במהלך ההליכים נגד הלקוח הקבוע מבלי שזה יפגע בחובת הנאמנות כלפי מי מהלקוחות.

אשר על כן, על מנת לייצג את הבנק בטענות מול הלקוח הקבוע, על הפונה לפעול בהתאם לאמור בכלל 14(ה) דלעיל בכפוף להסכמת שני הלקוחות לכך. ככל שייצוג הבנק מול הלקוח הקבוע יפגע בחובת הנאמנות של הפונה כלפי מי מהלקוחות והיא לא תוכל לספק שירות מיטבי בשל מחויבותה לצד שכנגד - הרי שבהתאם לכלל 14(א) יהיה עליה לחדול מייצוג שני הצדדים לאלתר בסכסוך זה. מכל מקום, ככל שהסכסוך יגיע לכדי תביעה בבית משפט, הרי שמכוח סעיף 14(א) הנ"ל לא תוכל הפונה לייצג את הבנק נגד הלקוח.

בהינתן שהפונה לא תייצג את הבנק בהליכים הנ"ל, וכי הנכס הראשון אינו בעל זיקה לבנק, הרי שאין מניעה לייצג את הלקוח הקבוע בתביעה למפקח על המקרקעין.

מספר החלטה 536/23.

מתן עדות על עניין שהיה בטיפולו של עורך דין

השאלות: עורכת דין ייצגה את פלוני בהליך גירושין מול אלמונית. במסגרת הייצוג הושג הסכם כולל אשר אושר בבית הדין הרבני.

כעת קיבלה עורכת הדין דרישה מאת עורכת דין אחרת המייצגת את אלמונית כיום, להתייצב לדיון בבית הדין הרבני במסגרת תביעה חדשה של אלמונית כנגד פלוני בנוגע למזונות.

עורכת דינה של אלמונית מסרה כי ברצונה לחקור את עורכת הדין הפונה על אודות מסמך אשר נמסר לה מאת פלוני ואשר היווה חלק מפרטי ההסכם אשר אושר בבית הדין הרבני.

בפני עורכת הדין הפונה לא הוצגה עמדתו של פלוני לזימון ולא התקבל ויתור שלו על החיסיון.

האם חלה על עורכת הדין חובה לפנות אל פלוני ולבקש את הסרת החיסיון?

האם עליה להעביר לפלוני ו/או לבא כוחו כיום את הזימון ולבקש כי יעלו עמדתם בפני בית הדין?

האם הזימון מהווה אישור להפרה כלשהי של יחסי עו"ד-לקוח בין עורכת הדין לבין פלוני?

הוועדה השיבה: על עורכת הדין לפנות אל הלקוח לשעבר, להפנות את תשומת ליבו לחיסיון עו"ד-לקוח, ככל שקיים, ולבקש את עמדתו.

ככל שהלקוח יטען לחיסיון ויסרב לוותר עליו (וזו זכותו), על עורכת הדין לבחון את הטענה ובמידה ותסבור כי העניין חוסה תחת חיסיון עו"ד-לקוח, עליה להסביר לבאת כוחה הנוכחית של אלמונית כי לא תוכל לענות על שאלות שהתשובה עליהן תפר את החיסיון.

במידה ובאת כוחה של אלמונית תעמוד על זימונה של עורכת הדין, עליה להבהיר זאת לבית המשפט ולסרב לענות על שאלות התשובה עליהן תפר את החיסיון.

חיסיון משא ומתן לפשרה

השאלות: עורך דין מייצג נתבעים בהליך אזרחי המתנהל בבית המשפט.

הנתובעים הגישו בקשה למחיקת התביעה בנימוק שהצדדים הגיעו להסכמות ולפיכך מתייתרת התביעה. בשל כך נוהל משא ומתן ארוך, נערכה חלופת מיילים בין באי כוח הצדדים והוכנה טיוטת הסכם.

לפתע, ללא כל סיבה, הוגשה התביעה מחדש והמשא ומתן הופסק.

הנתבעים, אשר אינם טוענים ליריבות אלא מבקשים להגיע להסדר ומשתפים פעולה, מבקשים לעשות שימוש בכתב הגנתם בחלופת המיילים בין עורכי הדין כדי להוכיח את טענתם כי הם משתפים פעולה וכי התנהל משא ומתן, וכי הנתובעים בשרירות לב הגישו שוב את התביעה לבית המשפט.

האם עורך הדין רשאי לעשות שימוש בחלופת המיילים כאמור, וכן בטיטת ההסכם בין הצדדים?

הוועדה השיבה: חיסיון מסמכים שנערכו ונמסרו בין צדדים במסגרת מו"מ לפשרה, ומו"מ זה נכשל, לא הוסדר בחוק אלא נקלט בפסיקת בתי המשפט בארץ בהשראת המשפט המקובל (ע"א 440/75 **זנדבק נ' דנציגר**, פ"ד ל(2) 274; ע"א 172/89 **סלע נ' סולל בונה**, פ"ד מז(1) 333).

לפי הפסיקה, תוכן המסמך הוא הקובע אם ייהנה מהגנת חיסיון המסמכים ולא דווקא כותרתו.

עורך הדין מציין בשאלתה כי בשלב מסוים הופסק המשא ומתן וההסכם לא הבשיל לכדי הסכם סופי ומחייב. על כן, חלופת המיילים בין עורכי הדין, לרבות טיוטת ההסכם, הנם חסויים ואין להציגם כראיה בבית המשפט (להרחבה ראו: "דבר

העורכת", פורסם בגיליון מס' 23 של כתב העת "אתיקה מקצועית"; החלטה את/253/15, גיליון מס' 60 של כתב העת "אתיקה מקצועית"; החלטה את/193/19, גיליון מס' 71 של כתב העת הנ"ל).

עם זאת, אין מניעה לטעון באופן כללי כי הצד השני נטש את המשא ומתן, מבלי להיכנס לפרטי המשא ומתן, ההצעות והסכומים שהועלו במסגרתו וכמובן ללא צירוף טיוטת ההסכם, כאמור לעיל.

הפסקת ייצוג ושחרור כספי נאמנות

השאלתה: עורך דין מייצג מוכר בעסקת מכר של בית מגורים ובעסקת רכישת בית מגורים אחר במקומו. במסגרת הסכם המכירה, הוסכם על הפקדה של 500,000 ₪ בידיו הנאמנות, באמצעות הפקדה של שיק בנקאי לפקודת המוכר, עד לקבלת אישור מס שבח.

העסקה דווחה לרשויות המס אולם מיסוי מקרקעין טרם טיפל בתיק וטרם הנפיק אישור לרישום בטאבו. הלקוח, אשר זקוק לכספים המוחזקים בנאמנות לצורך עסקת הרכישה, ניסה להפעיל על עורך הדין ועל הקונים לחצים על מנת שיסכימו לשחרר לו את כספי הנאמנות.

עורך הדין הודיע ללקוח שלא יוכל לשחרר את הכספים ללא אישור מס שבח, בהתאם להוראות ההסכם. עורך הדין אף פנה אל בא כוח הקונים בכדי לקבל את עמדתו, וזה השיב כי אינו מאשר להעביר את הנאמנות לעורך דין אחר. לאחרונה הודיע הלקוח לעורך הדין כי הוא משחרר אותו מהמשך ייצוגו בעסקאות המכירה והרכישה והעביר את הטיפול לעורך דין אחר.

האם עורך הדין רשאי לשחרר את השיק הבנקאי שהופקד אצלו בנאמנות ולהעבירו לעורך דין אחר שהלקוח ישכור את שירותיו, ואם כן - באילו תנאים?

האם עורך הדין יכול לדרוש מהלקוח ולהתנות כי ישלם את שכר טרחתו עבור עסקת הרכישה (שבגינה טרם שולם שכר טרחה) **בטרם וכתנאי** לשחרור השיק הבנקאי שמופקד אצלו בנאמנות בגין עסקת המכירה (שם שולם שכר הטרחה במלואו)?

הוועדה השיבה: לשאלה הראשונה: היה ובא כוחו החדש של המוכר (הלקוח לשעבר) יאשר מראש ובכתב כלפי עורך הדין וכלפי בא כוח הקונים כי הוא נכנס בנעליו של עורך הדין בנושא הנאמנות על הפיקדון לכל דבר ועניין כמפורט בחוזה המכר, אין מניעה להעביר את השיק לידי הנאמנות, אלא אם עורך הדין יקבל צו שיפוטי האוסר זאת (כתוצאה מפניית בא כוח הקונים לבית המשפט), ותוך זמן קצוב שיוקצה לכך.

ככל שבא כוחו החדש של המוכר לא יתחייב לכך בכתב - עורך הדין אינו רשאי להעביר את הנאמנות.

לשאלה השנייה: הוועדה מפנה לסעיף 88 לחוק לשכת עורכי הדין, אולם הלקוח לשעבר רשאי להפקיד בידיים נאמנות או בקופת בית המשפט את סכום שכר הטרחה שבמחלוקת ואז עורך הדין לא יוכל להמשיך לעכב את השיק המוחזק על ידו בנאמנות.

החלטות הוועדה

ניגוד עניינים

המתלוננת ובן זוגה התגרשו ולהן שתי בנות משותפות. במסגרת הסכם גירושין ביניהם סוכם כי דירת בני הזוג תימכר והבעל יעשה שימוש בחלקו בתמורה כדי לרכוש דירה אחרת, אשר מחצית הזכויות בה ירשמו על שם בתם המשותפת. הזכויות בדירה שנקנתה (להלן: "הנכס") לא נרשמו על שם הבת ועל כן הגישה המתלוננת תביעה לבית המשפט לענייני משפחה, אשר במסגרתה, לבקשתה, הוטל צו עיקול זמני ברישום על מחצית הזכויות בנכס. הזכויות בנכס היו רשומות באותה עת בחברה משכנת אשר מיוצגת על ידי הנילון, והאחרון אישר את רישום צו העיקול על הנכס.

בהמשך, ייצג הנילון את הבעל ושתי בנותיו מנישואים אחרים בעסקת מתנה בעניין אותו נכס. במסגרת הליך משפטי בעניין

עסקת המתנה, בית המשפט אישר פשרה הגיעו אליה הצדדים ולפיה זכויות הדירה יירשמו על שם שלושת הבנות, שליש על שם כל אחת.

הנילון בתגובתו טען כי לא ביצע כל עבירה אתית בהתנהלותו.

החלטה: הועדה דנה בשאלה האם קיים ניגוד עניינים בנסיבות העניין, ובשים לב לאמור בהחלטות ועדת אתיקה ארצית בעניין (את/211/07 ואת/50/07), החליטה על הגשת קובלנה נגד הנילון.

טענה בעניין עיכוב מסמכים

הנילון הגיש בשם המתלונן תביעה כנגד מעסיקו וניתן פסק דין בו נפסק למתלונן סך של 80,000 ₪. המתלונן טען כי הוא פנה לנילון וביקש לקבל את מסמכיו בחזרה אולם לא קיבל דבר. הנילון בתגובתו הסביר כי הוא ייצג את המתלונן בתביעה נגד מעסיקתו לקבלת זכויות סוציאליות וקיבל מהמתלונן העתקי מסמכים ולא מסמכי מקור. לאחר סיום הטיפול נפסקו עבור המתלונן סך של 80,000 ₪ כפי שציין המתלונן. לטענת הנילון, לאחר קבלת הכספים התחיל המתלונן לפנות אליו בצורה מאיימת ולכן ביקש ממנו לא להגיע למשרדו. כמו כן, הנילון ביקש למסור למתלונן את מסמכיו אך מכיוון שחשש ממנו הוא ביקש להעביר את המסמכים באמצעות צד ג'. הנילון צירף לתגובתו את כל המסמכים וציין כי אינו מתנגד להעברתם גם בעותק פיזי לכתובת עדכנית שיקבל מהמתלונן.

החלטה: לאור תגובת הנילון ובדגש על כך שהנילון צירף את כל המסמכים לתגובתו, ועדה האתיקה החליטה לגנוז את התלונה.

התבטאויות לא הולמות

הנילון ייצג בתיק שעניינו סכסוך בין שכנים אשר המתלוננת ובעלה צד בתיק זה. לטענת המתלוננת, הנילון התבטא באופן בלתי הולם כלפיה וכלפי בעלה מחוץ לאולם בית המשפט. בתגובתו הכחיש הנילון את טענות המתלוננת וטען כי המתלוננת ובעלה הם אלה שהתבטאו כלפיו באמרות פוגעניות. כמו כן, צירף הנילון תצהיר של מרשתו שמחזק את תגובתו.

החלטה: ועדת האתיקה דנה בתלונה והתייחסה לפרוטוקול דיון שצורף לתיק וממנו עולה כי הנילון הביע התנצלות בפני בית המשפט על ההתנהלות של הצדדים וגם בפני המתלוננת ובעלה. לאור לקיחת האחריות מצד הנילון וההתנצלות שלו, בפני בית המשפט ובפני המתלוננת, החליטה ועדת האתיקה לגנוז את התלונה.

עובדות השאלתה: השואלת פנתה לוועדת האתיקה לקבלת חוות דעתה בשאלות שיפורטו שלהלן:

- האם גוף שעוסק במימוש זכויות לרבות, כלכליות ופיננסיות יכול להפנות לעורך דין לקוחות להמשך טיפול משפטי בנושאים שאותו גוף אינו יכול לטפל? הלקוח שיופנה יחתום על הסכם שכר טרחה מול עורך הדין בלבד, אשר יגבה את שכר הטרחה מאותו לקוח (כמובן מבלי לשתף את הגוף המפנה).
- האם מותר לאותו גוף לפרסם במשרדו את פרטי עורך הדין אשר אליו הוא מפנה את הלקוח להמשך טיפול משפטי במידת הצורך?

עמדת הוועדה:

- כלל 11 וב לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986 (להלן: "כללי האתיקה") קובע, כדלקמן:
 "(א) עורך דין לא ייתן שירות משפטי ללקוח, שהפנה אליו גוף - שאינו עורך דין, שותפות של עורכי דין או חברת עורכי דין - הפועל למטרת רווח ולמטרה זו מפרסם ברבים מתן שירותים משפטיים.
 (ב) עורך דין המועסק על ידי מי שאינו עורך דין, שותפות של עורכי דין או חברת עורכי דין (להלן - המעסיק), לא ייתן שירות משפטי למי שאינו מעסיקו אם המעסיק פועל למטרת רווח וגובה תמורה בעד אותו שירות משפטי.
 (ג) הוועד המרכזי, בהתייעצות עם ועד מחוז, רשאי להתיר, מטעמים מיוחדים שבטובת הציבור, חריגה מהוראות אלה, בתנאים ולתקופה שיקבע."
- בהחלטת ועדת האתיקה הארצית מס' 94/09 שפורסמה בגיליון אתיקה מקצועית 37, מיום 13/09/2010 נקבע, כדלקמן:
 "החלטת הוועד המרכזי שפורסמה בביטאון אתיקה מקצועית 29 עמ' 4 (2009) או כלל 11 וב, אינם אוסרים על עורך דין לקבל לקוח שהופנה אליו על-ידי גוף שאינו פועל למטרת רווח, ולהתקשר עמו בייפוי כוח ישירות, כאשר מלוא שכר הטרחה משולם לעורך הדין, ואין שיתוף בהכנסות בין עורך הדין לעמותה."
- זאת ועוד, בהמשך להחלטה שפורסמה בביטאון אתיקה מקצועית 29 עמ' 4 (2009), הוועדה פרסמה בגיליון אתיקה מקצועית מס' 64 מיום 17/01/2017 את ההבהרה שלהלן בעניין מתן שירותים משפטיים ללא כוונת רווח:
 "(א) עורך דין אשר נותן שירות משפטי ללקוח (להלן בסעיף (א) זה - "הלקוח") שהפנה אליו גוף שאינו עורך דין, שותפות של עורכי דין או חברת עורכי דין (להלן - "המפנה"), לא ייחשב כמי שהפר את הוראות כלל 11 וב (א) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986, בהתקיים כל התנאים הבאים:
 (1) המפנה הינו ארגון, עמותה, חברה לתועלת הציבור או קליניקה משפטית של מוסד להשכלה גבוהה, שהוקמו ופועלות למטרה חברתית וללא כוונת רווח;
 (2) המפנה לא קיבל מהלקוח תמורה, למעט דמי טיפול ראשוני חד-פעמיים בסכום סביר או התחייבות בכתב של הלקוח לתרום למפנה את ההוצאות אשר ייפסקו לטובתו, אם ייפסקו, בהליך המשפטי;
 (3) עורך הדין לא שילם למפנה תמורה כל שהיא עבור ההפניה, ובמהלך שלוש השנים שקדמו להפניה ושלוש השנים שלאחר תום טיפולו בלקוח, לא נתן שירותים למפנה ולא העניק למפנה טובת הנאה כל שהיא - בין בכסף ובין אחרת, לרבות תרומה;
 (4) אין קשר משפחתי או זיקה כלכלית, עסקית או אחרת, בין מקבלי ההחלטות במפנה לבין עורך הדין. מקבלי החלטות בהקשר זה ייחשבו כל חברי הדירקטוריון או הוועד המנהל של המפנה, המנכ"ל והסמנכ"לים של המפנה, היועץ המשפטי של המפנה וכן כל מי שבידיו הכוח להחליט למי להפנות את הלקוח.
 (ב) עורך דין המועסק על-ידי מעסיק, כמשמעותו בכלל 11 וב, לא ייחשב כמפר את הוראות אותו כלל, בהתקיים כל התנאים הבאים:
 (1) המעסיק הינו עמותה, חברה לתועלת הציבור או קליניקה משפטית של מוסד להשכלה גבוהה, שהוקמו ופועלות למטרה חברתית;

(2) המעסיק לא קיבל ממי שמוענק לו השירות המשפטי (להלן בסעיף (ב) זה - "הלקוח") תמורה, למעט דמי טיפול ראשוני חד-פעמיים בסכום סביר או התחייבות בכתב של הלקוח לתרום למעסיק את ההוצאות אשר ייפסקו לטובתו, אם ייפסקו, בהליך המשפטי;

(3) עורך הדין פועל תוך שמירה על האינטרסים של הלקוח בלבד.
כפוף להבהרות אלה, ההחלטה האמורה של הוועדה עומדת בעינה."

החלטת הוועדה:

א. בהתאם לכלל 11ב(א) לכללי האתיקה ובכפוף להחלטות דלעיל, עורך דין אינו רשאי לקבל לטיפולו תיקים שהופנו אליו על ידי מי שאינו עורך דין הפועל למטרות רווח ומפרסם מתן שירותים משפטיים, ונאסר עליו לשתף את שכר טרחתו עם מי שאינו עורך דין.

ב. לאור האמור, אין כל מניעה כי השואלת תייצג לקוחות שהופנו אליה ע"י גוף שאינו פועל למטרות רווח ותגבה מאותם לקוחות שכ"ט, ובכפוף לכך שהשואלת לא תעביר את שכר הטרחה לידי אותו גוף, והגוף לא יעביר תשלום כלשהו לידי השואלת בתמורה להפניות אלה.

ג. יובהר כי אסור לאותו גוף לפרסם במשרדו את פרטי עורך הדין אשר אליו הוא מפנה את הלקוח להמשך טיפול משפטי שכן כאמור, הכלל אוסר על פרסום ברבים שהוא נותן שירותים משפטיים.

תיק מס' 2024/506

עובדות השאלתה:

- א. השואל ייצג בעבר לקוח במסגרת הליכים שונים. הלקוח נפטר.
- ב. אחותו של המנוח שיוצגה אף היא ע"י השואל בהליך לקיום צוואתו של המנוח, פנתה לשואל וביקשה לקבל לידיה מסמכים מהתיקים שניהל השואל עבור המנוח.
- ג. אחות המנוח המנהלת הליך מול צד ג' טוענת שיש לה זכות כיורשת של המנוח ע"פ צוואתו לקבל מסמכים אלו.
- ד. השואל פנה לוועדת האתיקה לקבלת חוות דעתה בשאלה - האם להעביר לאחות המנוח שהינה יורשת שלו מסמכים המצויים אצלו במסגרת הליכים שהתנהלו אצלו?

עמדת הוועדה:

- א. ראשית יובהר כי חסיון עורך דין-לקוח חל גם לאחר פטירת הלקוח ואינו פג עם המוות. ראה החלטת ועדת האתיקה הארצית מס' 295/06 שפורסמה בגיליון אתיקה מקצועית 25, מיום 17/02/2008.
- ב. בהחלטת ועדת האתיקה הארצית מס' 12/10 שפורסמה בגיליון אתיקה מקצועית 37, מיום 12/09/2010 ואשר תובא כלשונה, נדונה סוגיית חסיון עו"ד - לקוח עם מות הלקוח כמפורט להלן:
- העובדות:** "עורך הדין הפונה מחזיק במסמכים הקשורים לעסקיו השונים של לקוחו שנפטר והוצא צו קיום לצוואתו. כעת מבקשים היורשים מעורך הדין להעביר לידיהם כל מסמך הנוגע לעיזבון המנוח. האם רשאי עורך הדין להעביר את המסמכים החסויים ליורשי הלקוח?"

החלטת הוועדה: (1) החיסיון חל גם לאחר מות הלקוח. (2) ככל שאין אינדיקציה לכוונת המנוח באשר לסודיות המסמכים כלפי היורשים, יעביר הפונה את המסמכים שברשותו ליורשים. (3) ככל שקיימת אינדיקציה כאמור, יש לפנות בשאלתא לגבי מסמך מסוים תוך פירוט אותה אינדיקציה ואותו מסמך. (4) הועדה לא קיבלה תיאור ממצה של המסמכים בהם מדובר. ככל שמדובר, כפי שהוצג לפני הועדה, במסמך נאמנות בין המנוח לבין אחת היורשות, מסמך זה אינו חסוי כלפי היורשים.

הערת העורכת: שאלת תחולת הסודיות (והחסיון) לאחר מות הלקוח בכלל, ובהליכי הורשה בפרט, אינה ניתנת לפתרון כללי, יש בה פנים לכאן ולכאן ואף ניתנו בה בעבר החלטות שונות. הדרך בה נקטה הועדה, היא שנקודת המוצא היא המשכה של הסודיות גם לאחר מות הלקוח, והחריג המחייב הוכחה הוא שהלקוח לא התכוון שמידע או מסמך מסוימים יישארו סודיים לאחר מותו. מדובר במבחן עובדתי ויחסי, שילך ויתברר ממקרה למקרה בעתיד לבוא."

ג. מהאמור לעיל עולה כי התשובה לשאלת תחולת הסודיות והחיסיון לאחר מות הלקוח בכלל, ובהליכי הורשה בפרט, אינה כללית ומדובר בכל מקרה לגופו.

ד. על פי החלטת הועדה כאמור, ניתן להסיק כי משמדובר במסמכים בעלי היבט כלכלי / קנייני, אשר ממילא עשוי להיות קשר בינם לבין רצון המצווה להוריש נכסיו ליורשים וככל שאין אינדיקציה לרצון / כוונת המצווה לחסותם מיורשיו, ניתן למוסרם ליורשים - על פי צו ירושה או צו קיום צוואה.

ה. כמובן, שאם קיימת חובת גילוי מכוח החוק, המידע אינו חסוי מלכתחילה ושאלת רצונו של הלקוח אינה רלוונטית (ראו, לימור זר-גוטמן "הבטחת תקשורת חופשית בין עורך דין ללקוח באמצעות חסיון עורך דין-לקוח וחובת הסודיות האתית - קריאה לרפורמה" ספר דיני יורש ויורש עמ' 79, 110-105 (2009)).

ו. נוסף עוד כי בהליכי ירושה, להבדיל מהליכי חקירה פלילית, הנחת היסוד היא שהלקוח שנפטר ביקש לגלות מידע רלוונטי לקיום צוואתו, וודאי בהיבטיה הקנייניים והכלכליים, ולכן נדרשת אינדיקציה לעמדה אחרת, כגון - מידע המציג את המנוח באור שלילי, מידע שהמנוח ביקש לחסותו בחייו מפניו יורשיו, מידע אשר סביר כי המנוח ביקש שביקש שירד עמו על הקבר ועוד.

ז. מנגד, הליכי חקירה, כמו גם דיון שיפוטי אזרחי, מגלמים אינטרס חיצוני לאינטרס של המנוח, ולפיכך יש מקום לדרישה של אינדיקציה פוזיטיבית בדבר הרצון לגלות את המידע. בהעדר אינדיקציה כזו יישאר המידע חסוי גם לאחר מות הלקוח, כפי שקבע בית המשפט העליון בארצות הברית.

(ראה גיליון "אתיקה מקצועית" מס' 49 - מיום 13/1/13 - חסיון עורך דין-לקוח לאחר מות הלקוח - עו"ד דרור ארד-אילון, יו"ר ועדת האתיקה הארצית).

ח. לסיכום, מהאמור עולה כי יש לאזן בין הזכות לפרטיות של המנוח וחובת הסודיות של עו"ד כלפי הלקוח, למול זכויות קנייניות של היורשים, לכן לטעמנו יש לבחון כל מקרה לגופו וככל שמדובר במסמכים קנייניים 'טהורים' שלא חלים עליהם הסייגים כאמור, יוכל עו"ד למוסרם ליורשים עפ"י צו ירושה או צו קיום צוואה. בכל מקרה, מוצע לשואל לבחון כל מסמך לגופו בהתאם לכללים החלים ובמידת הצורך לפנות לביהמ"ש הרלוונטי בהליך הספציפי ואם לא קיים הליך, בשאלתה לוועדת האתיקה.

שאלתה מס' 508/2024

עובדות השאלתה:

א. השואל ועו"ד נוסף (להלן: "באי כוח") מייצגים את פלוני (להלן: "התובע") בתביעת נזיקין כנגד עירייה (להלן: "הנתבעת").
ב. ביום 24.12.2023 ניתן פסק דין בתיק וביום 04.01.2024 התקבלו כספים (להלן: "הכספים") מהנתבעת לחשבון הנאמנות של משרדו של השואל.

ג. באותו יום פנה השואל לתובע שיעביר את פרטי חשבון הבנק שלו על מנת לבצע העברה של כספי הפיצויים מתוך הכספים, מהם נוכה שכר טרחת באי כוח (להלן: "שכ"ט עו"ד"), בהתאם להסכם שכר הטרחה.

ד. מאותו מועד התובע לא עונה לשיחות טלפון, לא מגיב להודעות וואטצאפ ולא הגיע לקבל את כספי הפיצויים המגיעים לו. ה. על כן, השואל כתב מכתב לתובע בצירוף נספחים ושלח אותו לתובע כהודעת וואטצאפ וכן במסירה אישית באמצעות חברת שליחויות. העתק המכתב בצירוף נספחים צורף לשאלתה.

ו. לאור האמור, פנה השואל לוועדת האתיקה לקבלת הוראות וייעוץ כיצד לנהוג בכספי נאמנות של לקוח שניתק קשר, ככל ולא יגיב למכתבו, כפי שיפורט להלן:

- האם על השואל לפנות לבימ"ש בבקשה להפקיד את הכספים עבור התובע בקופת בימ"ש?
- האם על השואל ליתן הוראה לבנק להשקיע את הכספים באפיק סולידי, ואם כן לאיזה טווח זמן?
- מהי הדרך בה על השואל לנהוג במצב זה כשהלקוח מנתק קשר וכן לא בטוח שגם אם יקבל המכתב, הוא לא יפעל כאמור בו ויעביר אל השואל את פרטי חשבון הבנק שלו?

עמדת הוועדה: החלטת הוועדה ניתנת בהתאם להחלטות קודמות, כמפורט להלן: החלטת ועדת האתיקה הארצית מס' 47/10 אשר פורסמה בגיליון אתיקה מקצועית מס' 39 ביום 09/01/2011, החלטת ועדת האתיקה הארצית שפורסמה בגיליון מס' 40 ביום 15/02/2011, והחלטת ועדת האתיקה הארצית מס' 12/270 שפורסמה בגיליון אתיקה מקצועית מס' 50 ביום 30/04/2013 אשר דנה בסוגייה שעניינה איתור לקוח שהקשר איתו נותק. מהאמור עולה כי בכל הנוגע לפעולה בהיבט האתי, על עורך הדין לנהוג בזהירות במקום בו יש לו ספק באשר לחובותיו, והוא אינו פטור מלברר את חובותיו בערכאה השיפוטית המתאימה, שכן ההחלטה כיצד לפעול ביחס לכספי הלקוח שלא אותר הינה שאלה בדין המהותי.

א. מן הכלל אל הפרט, על עורך הדין השואל להפעיל את כל האמצעים הסבירים כדי לאתר את הלקוח ולהחזיק את הכספים בחשבון נאמנות כמקובל, עד אשר יאותר הלקוח ו/או מי שזכאי כדין לקבל את הכספים. משנה תוקף יש לאמור שעה שהפנייה ללקוח נשלחה לפני פרק זמן קצר, ב-4.1.24.

ב. בהעדר הוראות מפורשות של הלקוח בהסכם שכר הטרחה כאמור בעניין זה, עורך הדין אינו רשאי לקזז מהסכום את הוצאותיו ואת שכרו או לשלם ממנו לכל צד ג'. הדבר נכון גם לגבי עוה"ד המייצג יחד איתו את התובע. ככל שעורך הדין נדרש לשלם מכספים אלה לגורם כלשהו ואף לעצמו, עליו לפנות בבקשה לבית משפט ביחס לנאמנותו בכספים.

ג. יובהר כי המענה ניתן על בסיס העובדות המפורטות בשאליתה ולא יקנה הגנה מקום שיתבררו עובדות נוספות או אחרות. ככל שיתבררו עובדות נוספות עשוי המענה להשתנות בהתאם.

ד. עוד יובהר כי חוות הדעת מיועדת לסייע לעורך הדין הפונה לכלכל את מעשיו לעתיד, ואין בה כדי להכשיר התנהגות בעבר, או לחוות דעה על התנהלותו של עורך דין אחר, שלא ניתנה לו הזדמנות הוגנת להגיב לטענות.

שאלתה מס' 2024/509

עובדות השאלתה:

- א. השואל ייצג לקוחה נגד רופא שיניים בתביעת רשלנות.
- ב. במהלך הזמן הרב בו התנהלה התביעה, השואל עזר ללקוחה במגוון רחב של עניינים הקשורים לרופא השיניים ללא תשלום, ובכלל זה, פניות בתיק תביעות קטנות להעברת מקום השיפוט.
- ג. התביעה התנהלה במשך שנים, כאשר שכ"ט השואל נקוב באחוזים מהסכום שמתקבל.
- ד. במהלך ניהול ההליך היה צורך לשלם לרופא תשלומים מסוימים, והשואל שילם לרופא סכום של 4,500 ₪ בתוספת מע"מ, וסה"כ 5,265 ₪ בהסתמך על הבטחתה של הלקוחה כי תחזיר לשואל את הסכום בהקדם. יוער כי ללקוחה היה בכרטיס יתרת זכות קטנה, והחוב הכללי לשואל עמד ע"ס 4,953 ₪.
- ה. למרות האמור, לא השיבה הלקוחה את הסכום ששולם לרופא על ידו.
- ו. במהלך הדיון, עלו הצעות מצד ב"כ הנתבע לתשלום סכומים שנראו לו ראויים. אולם הלקוחה דחתה את כל ההצעות בטענה שמגיע לה סכומים הרבה יותר גבוהים.
- ז. בית משפט מינה מומחה מטעמו אשר לבסוף קבע כי הוא לא מוצא כל רשלנות בהליך ולדידו יש מקום לדחות את התביעה.
- ח. למרות האמור, הצליח השואל לשכנע את בית המשפט כי קיימת רשלנות כלשהי. בית המשפט הציע כי ישולם ללקוחה סכומים לא גבוהים בגין תביעתה.
- ט. הלקוחה דחתה כל הצעה, ובנסיבות אלה, לאחר שהשואל נוכח לדעת שהתעקשותה לא תביא לכל תוצאה, והיא אף עלולה להיות מחויבת בהוצאות, ניסה השואל בכל דרך לשכנע את הלקוחה אך לא הצליח ובמקום לקבל תודה החלה הלקוחה במסע השמצות כלפי השואל, בין היתר, "ששיתף פעולה" על מנת להכשיל את התיק.
- י. עקב גילה ומצבה של הלקוחה, והתעקשותה לא נותרה לשואל הברירה אלא להתפטר.
- יא. השואל הודיע לבית משפט על התפטרותו והמסמכים הועברו ללקוחה. כאשר דרישת השואל לקבל את הסכום ששילם לרופא בסך של 5,265 ₪ וכן את האחוזים המגיעים לו ככה שהלקוחה תקבל כספים בתיק.
- יב. יוער כי השואל עדיין יכול להשפיע על ב"כ התובע שישלם כספים למרות חוות הדעת של רופא בית המשפט כי אין רשלנות.

יג. במקום שהלקוחה תשלם לשואל את שכר הרופא אשר הוציא עבורה, היא מסרה לשואל מכתב ביום 24/01/24 (מכתב הנושא תאריך 16/01/24) לפיו היא מבקשת לקבל את התיקים חזרה.

יד. בשיחה טלפונית שנערכה עימה ביום 24/1/24, מסרה הלקוחה כי אין בכוונתה לשלם את שכר הרופא וככל והשואל מעוניין, עליו להגיש נגדה תביעה, תוך שהיא שבה ודורשת את התיק.

טו. השואל פנה לוועדת האתיקה לקבלת חוות דעתה בשאלה - האם הוא רשאי לעכב את מסירת התיקים עד קבלת הסכום שהוציא עבור הלקוחה (סכום של 4,953 ₪), תוך שהוא מדגיש כי לא מדובר בשכ"ט אלא בהשבת כספים שהוציא עבור התובעת?

עמדת הוועדה:

א. סעיף 88 לחוק חוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961 (להלן: "החוק") קובע את זכות העיכוב, כדלקמן:

"להבטחת שכר טרחתו ולהבטחת החזרת הוצאות שהוציא, רשאי עורך דין לעכב תחת ידו כספי הלקוח שהגיעו לידי בהסכמת הלקוח עקב שירותו ללקוח, פרט לכספים שניתנו לו בפקדון או בתור נאמן וכל עוד הוא נאמן עליהם שלא לטובת לקוחו בלבד, ופרט לכספי מזונות לאשה ולקטנים, וכן רשאי הוא לעכב נכסים ומסמכים של לקוחו שבאו לידי עקב שירותו ללקוח; ובלבד שהגיש תביעה על שכר טרחתו או הוצאותיו תוך שלושה חדשים מיום שהלקוח דרש ממנו בכתב את מה שעוכב כאמור."

ב. בהחלטת ועדת האתיקה הארצית מס' 209/06 אשר פורסמה בגיליון אתיקה מקצועית מס' 23 ביום 20/08/2007 ותובא כלשונה להלן, דנו בסוגייה דומה שעניינה שכר טרחה: עכבון בתיק אחד בגין חוב שכר טרחה בתיק אחר:

השאלת: האם עומדת לעורך דין זכות העיכוב שבסעיף 88 לחוק לשכת עורכי הדין, כך שיהא רשאי לעכב אצלו מסמכים של לקוח מתיק אחד, עד לכיסוי חוב שכר טרחה, הנובע מתיקים אחרים.

ההחלטה:

א. זכות העיכוב במסגרת סעיף 88 לחוק לשכת עורכי הדין, נתונה אך לגבי התיק מושא סכסוך שכר הטרחה. כך נקבע בע"א 7097/02 מנורה חברה לביטוח בע"מ נ' עו"ד משה קפלנסקי, תק-על 2002(4), 544.

ב. זכות העיכוב מוגבלת בסייג - על עורך הדין להגיש תביעת שכר טרחה תוך 3 חודשים. אם לגבי מסמכים המתייחסים לעניין מסוים חלפו שלושה חדשים מהדרישה להשבתם, ולא הוגשה תביעה לסכומים המגיעים בגין הטיפול באותו עניין, פגה הזכות לעכבון. [החלטה מספר את 209/06]

ג. בהתאם להוראות סעיף 88 לחוק, רשאי עורך הדין לעכב מסמכים של הלקוח, שהגיעו לידי עקב שירותו ללקוח, לשם הבטחת ההוצאות שהוציא, ובלבד שיגיש תביעה על השבת הוצאותיו, בתוך 3 חודשים מהמועד בו דרשה הלקוחה בכתב את התיקים. ככל ולא יגיש עורך הדין תביעה כאמור, יפקע העיכוב.

ד. כמו כן, יובהר כי זכות העיכוב חלה רק על התיק מושא סכסוך שכר הטרחה ועורך הדין אינו רשאי לעכב מסמכים בתיק אחר בו הוא מטפל עבור אותו לקוח.

ה. בשולי הדברים תפנה הועדה את תשומת לב השואל להוראות סעיף 44 לכללי האתיקה.

2. יובהר כי המענה ניתן על בסיס העובדות המפורטות בשאלתה ולא יקנה הגנה מקום שיתבררו עובדות נוספות או אחרות. ככל שיתבררו עובדות נוספות עשוי המענה להשתנות בהתאם.

3. עוד יובהר כי חוות הדעת מיועדת לסייע לעורך הדין הפונה לכלכל את מעשיו לעתיד, ואין בה כדי להכשיר התנהגות בעבר, או לחוות דעה על התנהלותו של עורך דין אחר, שלא ניתנה לו הזדמנות הוגנת להגיב לטענות.

שאלתה מס' 511/2024

עובדות השאלתה:

א. השואל מייצג את הלקוח בהליכים משפטיים בבית משפט לענייני משפחה. במסגרת הייצוג, חתם הלקוח על הסכם שכ"ט.

ב. הלקוח, לא עמד בתשלומי שכ"ט, וכיום, ההליך נמצא בשלבי סיום, אך הוגשו כנגד הלקוח תביעות חדשות, או בקשה לצו

ירושה, כשלזו, יש להגיש התנגדות מטעמו של הלקוח בשל קיומה של צוואה.

ג. הלקוח, אדם בעל יכולת כספית ירודה, וחולה במחלה קשה סופנית.

ד. השואל אשר מעוניין להמשיך לייצג את הלקוח, פנה לוועדת האתיקה בשאלה- האם במקום שכ"ט בכסף, הוא רשאי לבקש מהלקוח שירשום כירושה את דירתו או חלק ממנה על שמו כשכר טרחה, כך שרישום הדירה על שמו יהיה "אחוז מאותו עניין"?

עמדת הוועדה:

א. כלל 9 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986 (להלן: "כללי האתיקה") קובע, כדלקמן:

"(א) לא יקבל עורך דין שכר טרחה בעד עבודתו המקצועית אלא בכסף.

(ב) אין מניעה, כאשר הדין מאפשר זאת, כי שכר הטרחה יחושב כאחוז מנושא העניין.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), עורך דין המטפל בעבור לקוח בעניין ממוני יהיה רשאי לקבל את שכר טרחתו, כולו או חלקו, על ידי קבלת זכויות שותף, אם הוסכם על כך בכתב בינו לבין הלקוח; בסעיף קטן זה -

"זכויות שותף" - כל שיתוף בזכויות המוכר בדין, לרבות שיתוף באמצעות מניה, כתב אופציה או ניר ערך אחר המקנה לבעליו זכויות ביחס לתאגיד;

"עניין ממוני" - כל עניין אזרחי הקשור למסחר ולעסקים, כגון פעילותו העסקית של אדם, הקניית זכות קניין, הקניית זכות חוזית או זכות ביחס לתאגיד, לרבות הגנה משפטית על זכויות כאמור והבטחת קיומן ומימושן."

ב. בהחלטת ועדת האתיקה הארצית מס' 320/11 שפורסמה בגיליון אתיקה מקצועית 50, מיום 30/04/2013, אשר תובא כלשונה, נקבע, כדלקמן:

העובדות: הנילון ייצג את בן זוגה של המתלוננת בהליכים פליליים. לטענת המתלוננת, הוסכם כי הלקוח ישלם עבור הייצוג באמצעות עבודות שיפוצים במשרדו של הנילון ובבית בת הזוג של הנילון. חרף האמור, הגיש הנילון תביעה לתשלום שכר טרחה נגד הלקוח, ובמסגרת זו עיקל את חשבוניתיה של המתלוננת, אף כי הם שייכים לה בלבד והלקוח אינו שותף בהם. בתגובתו צרף את הסכמי שכר הטרחה המאשרים את הנטען אך הסביר כי מתן האפשרות ללקוח לשלם את שכרו באמצעות עבודות הייתה לבקשת הלקוח נוכח מצבו הכלכלי. לדבריו, רחמיו נכמרו על הלקוח והוא סבר כי אין זה ראוי ליתן לו להינמק בכלא בהעדר ייצוג ראוי. הנילון גם צרף את פסק הדין המראה שתביעתו התקבלה.

ההחלטה: להעמיד לדין משמעת.

ג. כלל 9 לכללי האתיקה קובע כי עו"ד יהיה רשאי לקבל שכר טרחה שלא בכסף רק בעניין ממוני (עניין אזרחי הקשור למסחר ולעסקים) ורק על ידי קבלת זכויות שותף, ובתנאי שהדבר הוסכם בכתב בינו ובין הלקוח.

ד. המשמעות היא שלא ניתן לשלם לעו"ד בתיקי נזיקין, במעמד אישי ובדיני עונשין באמצעות שווה כסף כדוגמת תכשיטים, חפצי אמנות, נכסים שיינתנו במלואם או בחלקם או מוצרים.

ה. מהאמור לעיל עולה כי בקבלת שכר טרחה בדרך של אחוזים או שותפות קרי, ע"י רישום דירתו של הלקוח כירושה או חלק ממנה על שמו של השואל כשכר טרחה, עולה החשש כי עורך הדין ימצא את עצמו בניגוד עניינים/ אינטרסים ולפיכך **חלה מניעה כי השואל יקבל את שכר טרחתו בדרך זו.**

1. יובהר כי המענה ניתן על בסיס העובדות המפורטות בשאלתה ולא יקנה הגנה מקום שיתבררו עובדות נוספות או אחרות. ככל שיתבררו עובדות נוספות עשוי המענה להשתנות בהתאם.

2. עוד יובהר כי חוות הדעת מיועדת לסייע לעורך הדין הפונה לכלכל את מעשיו לעתיד, ואין בה כדי להכשיר התנהגות בעבר, או לחוות דעה על התנהלותו של עורך דין אחר, שלא ניתנה לו הזדמנות הוגנת להגיב לטענות.

החלטה מס' 189/2023

השאלה העומדת לפתחנו, האם התבטאות הנילון חרגה בנסיבות המתוארות מגבולות חופש הביטוי?

השאלה בדבר גבולות חופש הביטוי של עורכי הדין, נדונה בפני בית-המשפט העליון אשר בפסיקתו הכיר בחשיבות חופש

הביטוי, והבהיר כי חופש-הביטוי חל גם על דיני המשמעת, ובכללם הדין המשמעי בלשכת עורכי-הדין. כדבריה של כבוד השופטת (כתוארה אז) מרים נאור בעניין שפטל:

"חופש הביטוי מקרין ומשליך על כל הענפים בשיטתנו המשפטית לרבות על דיני המשמעת. (ראו: עש"מ 5/86 גדעון ספירו נ' נציב שירות המדינה, פ"ד מ (4) 227, 237 ומאמרה של ד' ברק-ארז "חופש הביטוי של עובדי ציבור" עיוני משפט טז (תשנ"א) 369).

חופש הביטוי משתרע על דעות מקובלות ועל דעות חריגות, על דעות שאוהבים לשמוע ועל דעות מרגיזות ובוטות. חופש הביטוי אינו רק החופש לבטא דברים בשקט ובנועם. חופש הביטוי הוא גם החופש לבטא דברי זעקה, הצורמים את האוזן.

חופש הביטוי אינו בלתי מוגבל. חופש הביטוי יוגבל כל אימת שהוא מתנגש בערכים אחרים שבפניהם עליו לסגת בנסיבות מסוימות - ולענייננו, חוק לשכת עורכי-הדין והכללים שנקבעו על פיו. (ראה: על"ע 1734/00 הועד המחוזי של לשכת עורכי-הדין בתל-אביב נ' שפטל (פורסם בנבו, 1/1/2002) (להלן: "עניין שפטל").

בהלכה זו נקבע מבחן "הגרעין הקשה", לפיו ככל ואנו נמצאים בגרעין הקשה של העיסוק במקצוע עריכת הדין - כגון הופעות בבתי המשפט - על עורך הדין לנהוג באיפוק ובנימוס ואין הוא יכול לקרוא דרור ללשונו. ולהפך, ככל שגדל המרחק והזיקה נחלשת כך המשקל היחסי של חופש הביטוי הולך ועולה.

החלטה: מן הכלל אל הפרט, אמנם במקרה שלפנינו, עסקינן בהתבטאויות שנאמרו ונכתבו במסגרת הליכים משפטיים הנכללות תחת "הגרעין הקשה", הקשורות באופן ישיר לעיסוקו של הנילון במקצוע וכחלק מייצוג לקוחותיו ועל כן, היה מצופה כי ינהג בצורה קולגיאלית ויכבד את חבריו למקצוע, כמו גם, ימנע מאמירות מסוג זה, יחד עם זאת הועדה אינה סבורה, כי יש בהתבטאויות הנילון מעין חריגה בוטה מגבולות חופש הביטוי אשר מהווה עבירה אתית ומכאן **הועדה מורה על גניזת התלונה.**

החלטה מס' 2023/09

הנילון פרסם על גבי עמוד שלם בעיתון מקומי, את תמונתו ופרטי ההתקשרות של משרדו, באופן המהווה הפרה על כללי האתיקה (פרסומת).

הנילון הביע את התנצלותו וטען, כי לא הייתה לו כל כוונה לחרוג מכללי האתיקה כאמור וכי מדובר בטעות שנעשתה בתום לב, שכן לא היה מודע לכך שהפרסום מופיע על פני עמוד שלם ומיד ביקש מעורכי העיתון להסיר את הפרסום.

החלטה: התרשמנו כי הנילון הביע חרטה כנה והתנצלות על התנהלותו, כמו גם הסיר את הפרסום.

בנסיבות אלה, הועדה סבורה כי יש לגנוז את התלונה.

הוועדה מפנה את תשומת ליבו של הנילון כי עליו להקפיד על עמידה בכללי הפרסום והאתיקה וככל ויתפרסם על ידו פרסום נוסף ובו הפרה של כללי הפרסומת - הרי שלא יהיה מנוס מהעמדתו לדין משמעי, לרבות ביחס לפרסום זה.

שאלתה מס' 2023/502

עובדות השאלתה:

1. לקוחו של השואל פנה לצד שכנגד, שאינו מיוצג, ושוחח עמו בשיחת ועידה, כאשר השואל צד לשיחה.
2. לאחר השיחה נודע לשואל כי השיחה הוקלטה על ידי הלקוח מבלי שהשואל הורה לו וללא הסכמתו.
3. השואל פנה לוועדת האתיקה לקבלת חוות דעתה בשאלה- האם מותר לו או ללקוח לבצע שימוש בהקלטה?

עמדת הוועדה:

1. כלל 22 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986 (להלן: "כללי האתיקה") קובע, כדלקמן:

(א) לא יקליט עורך דין שיחה עם לקוחו או עם עורך דין אחר, אלא בידיעתם.

(ב) עורך דין המקליט דיון בבית המשפט יודיע על כך לבית המשפט.

(ג) לא יעשה עורך דין שימוש בהקלטה שנעשתה תוך הפרת סעיף זה.

2. לאור החלטת ועדת האתיקה הארצית מס' 269/10 שפורסמה בגיליון אתיקה מקצועית 43, מיום 09/07/2011 שדנה בסוגיה שעניינה הקלטת שיחה עם הצד שכנגד ובא כוחו על ידי הלקוח; **עמדת הוועדה הינה כדלקמן:**
3. מעיון בעובדות השאלתה, כפי שהוצגו ע"י השואל, עולה כי הלקוח הוא זה שפנה לצד שכנגד ושוחח עמו בשיחת ועידה כאשר הצד שכנגד אינו מיוצג.
4. עוד עולה כי השואל היה צד לשיחה, אולם רק לאחר מכן נודע לו כי השיחה הוקלטה על ידי הלקוח, מבלי שהשואל הורה לו להקליט או הסכים לכך.
5. כלל 22 לכללי האתיקה קובע, בין היתר, כי עורך דין לא יקליט שיחה עם לקוחו או עם עו"ד אחר אלא בידיעתם ולא יעשה שימוש בהקלטה תוך הפרת הסעיף.
6. איסור זה אינו חל על לקוח שאיננו עורך-דין והלקוח רשאי להקליט את הצד שכנגד ו/או את עורך-דינו של הצד שכנגד, בכפוף להוראת כל דין.
7. מהאמור עולה כי השואל ולקוחו רשאים לעשות שימוש בתוצרי ההקלטה ואין בעובדה כי השואל היה צד לשיחה בכדי למנוע זאת.
8. יובהר כי המענה ניתן על בסיס העובדות המפורטות בשאלתה ולא יקנה הגנה מקום שיתבררו עובדות נוספות או אחרות. ככל שיתבררו עובדות נוספות עשוי המענה להשתנות בהתאם.
9. עוד יובהר כי חוות הדעת מיועדת לסייע לעורך הדין הפונה לכלכל את מעשיו לעתיד, ואין בה כדי להכשיר התנהגות בעבר, או לחוות דעה על התנהלותו של עורך דין אחר, שלא ניתנה לו הזדמנות הוגנת להגיב לטענות.

שאלתה מס' 2023/524

עובדות השאלתה:

- א. אחיה של השואלת (להלן: "**הלקוח הממנה**") פנה אליה לערוך עבורו ייפוי כוח מתמשך.
- ב. הלקוח הממנה, התאלמן בחודש 8/2021 ויש לו מנישואיו הראשונים ארבעה ילדים בגירים, שהם יורשיו היחידים על פי צוואה והם, כולם או חלקם, צפויים להיות מיופיי הכוח שלו ע"פ ייפוי הכוח המתמשך שהוא מבקש לערוך.
- ג. הלקוח הממנה נישא לאחרונה בשנית לאישה גרושה, שגם לה ילדים בגירים מנישואיה הראשונים.
- ד. בין הלקוח הממנה לאשתו הנוכחית נחתם הסכם ממון שקיבל תוקף של פסק דין לפיו חלה ביניהם הפרדה רכושית מוחלטת, ולפי המוסכם ביניהם מראש, הם אינם עתידים לרשת זה את זה, וכל אחד מהם מוריש בצוואתו את כל רכושו לילדיו מהנישואים הראשונים.
- ה. אשתו הנוכחית של הלקוח הממנה גם לא צפויה להיות מיופת כח שלו ע"פ ייפוי הכוח המתמשך שהוא מבקש לערוך.
- ו. השואלת מציינת כי בינה לבין אחיה מפרידות 20 שנים ומטבע הדברים הקשר ביניהם אינו הדוק, כך שאין תלות בכל הנוגע למגורים, ענייני בריאות, עניינים גופניים, נפשיים, חברתיים וכו', ועל אף היותם אחים הם אינם מעורבים בחיים האישיים אחד של השנייה ובפועל מצויים בקשר ו/או מתראים אחת למספר שבועות ואף חודשים.
- ז. השואלת מדגישה כי היא לא צפויה להיות היורשת של הלקוח הממנה, לא ע"פ דין ולא ע"פ צוואה, ואין לה עניין אישי בירושתו ו/או בענייניו הרכשיים, האישיים והרפואיים.
- ח. כמו כן, השואלת מציינת כי היא לא צפויה להיות מיופת כוחו של הלקוח הממנה ע"פ ייפוי הכוח המתמשך שהוא מבקש לערוך ולאחר ששקלה את הדברים היא אינה מוצאת שקיימים אינטרסים נוגדים לאלה של הלקוח הממנה ו/או כל מצב אפשרי של ניגוד עניינים ו/או כל מצב אחר היכול להשפיע על שיקול דעתה כעורכת הייפוי כוח המתמשך עבורו, לא בקשר לענייניו הרכשיים ולא בקשר לענייניו האישיים ו/או הרפואיים.
- ט. עוד מדגישה השואלת כי בקשת אחיה לערוך עבורו ייפוי כוח מתמשך הינה בהסכמה חופשית ומרצון והשאלתה מוגשת גם לבקשתו.

א. לוועדת האתיקה הארצית הגיעו פניות רבות בנושא "העניין האישי" של עורך דין בייפוי כוח מתמשך, לפי סעיף 32(א) לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות, תשכ"ב-1962 (להלן: "החוק" או "חוק הכשרות"), והתשובה ניתנה בהתאם להחלטות אלו. ראה החלטתה מיום 13/09/2021 (את/23/20).

ב. בבחינת הסוגייה נתנה ועדת האתיקה דעתה גם למסמך עמדה ביחס לנסיבות שמונעות מעורך הדין לערוך ייפוי כוח מתמשך, שפרסם האפוטרופוס הכללי ביום 11.8.22, במסגרתו נמנו מספר מצבים והקשרים המשפחתיים אשר עם התקיימם יהיה מנוע עורך הדין מלערוך את המסמך מבחינת האפוטרופוס הכללי-

"קשרי משפחה או קשרי עבודה של עורך הדין עם הממנה או עם מיפוי הכוח.

2. קשר משפחתי בין הממנה לבין עורך הדין- עורך הדין יהיה מנוע מעריכת המסמך אם הוא אחד מקרובים אלה של הממנה: בן/בת זוג, אב, אם, בן, בת, סב, סבה, נכד, נכדה.

הטעם לכך הוא החשש שעורך הדין שהוא ממשפחתו הקרובה של הממנה יתקשה לבצע את תפקידו כראוי בשל הקרבה המשפחתית ועלול גם להשפיע על תוכנו של ייפוי הכוח."

ג. עוד צוין במסמך כי רשימת הנסיבות המפורטת במסמך העמדה, אינה גורעת מחובתם של עורכי הדין להימנע מעריכת מסמך ייפוי הכוח המתמשך גם במקרים שאינם מפורטים במסמך העמדה. זאת, אם מתעורר חשש להיותם של עורכי הדין בעלי עניין אישי בייפוי הכוח המתמשך, או אם, להערכתם של עורכי הדין, מתקיימות נסיבות שבגינן הם אינם מסוגלים לקיים במלואן את החובות והאחריות המוטלות עליהם בעריכת ייפוי הכוח המתמשך.

ד. ועדת האתיקה בדעה כי פרשנות המונח "עניין אישי בייפוי כוח" בקשר עם כללי האתיקה המקצועית כוללת כל עניין היכול להשפיע באופן מהותי על שיקול דעתו של עורך הדין כמי שעורך את ייפוי הכוח המתמשך, ושעלול להעמידו במצב של ניגוד עניינים בין טובת הלקוח הממנה על פי ייפוי הכוח והגשמת רצונותיו לבין טובתו שלו או טובת צד ג' אחר.

ה. בהתאם לפרשנות זו על עורך הדין לשאול את עצמו אם לאור עוצמתם היחסית של האינטרסים הנוגדים יש בסיס מוצק לחשש כי הוא יהיה מוטה לכיוון האינטרס האישי שלו לעומת האינטרס של הלקוח הממנה, שאז עליו להימנע בנסיבות העניין מעריכת ייפוי הכוח המתמשך.

ו. במקרה דנן, השואלת מציינת כי הקשר עם אחיה אינו הדוק כך שאין ביניהם תלות והיא כמובן לא תשמש כמיופת כוח ו/או אינה עשויה להיות יורשת על פי דין או צוואה.

ז. זאת ועוד, השואלת מציינת כי אין אינטרסים נוגדים לאלה של אחיה - הממנה ו/או כל מצב אפשרי של ניגוד עניינים ו/או כל מצב אחר היכול להשפיע על שיקול דעתה כעורכת הייפוי כוח המתמשך עבורו, לא בקשר לענייני הרכושיים ולא בקשר לענייני האישיים ו/או הרפואיים.

ח. בנסיבות אלו ובהתאם לעובדות המוצגות והידועות לוועדה ובהינתן עמדת האפוטרופוס הכללי, מוצאת הועדה לנכון להתיר לשואלת לערוך ייפוי כוח מתמשך עבור אחיה.

ראה גם מדיניות ועדת האתיקה המחוזית מס' 2.007 בקשר עם עניין אישי בעריכת ייפוי כוח מתמשך שפורסמה ביום 12.12.2019 ועודכנה ביום 31.12.2019.

1. יובהר כי המענה ניתן על בסיס העובדות המפורטות בשאלתא ולא יקנה הגנה מקום שיתבררו עובדות נוספות או אחרות. ככל שיתבררו עובדות נוספות עשוי המענה להשתנות בהתאם.

2. עוד יובהר כי חוות הדעת מיועדת לסייע לעורך הדין הפונה לכלכל את מעשיו לעתיד, ואין בה כדי להכשיר התנהגות בעבר, או לחוות דעה על התנהלותו של עורך דין אחר, שלא ניתנה לו הזדמנות הוגנת להגיב לטענות.

שירותיה כעורכת דין ברשתות החברתיות ובין היתר, האם מותר לה לשווק את שירותיה כעו"ד באופן העולה מהסרטון שהועלה לרשת הטיק טוק (מתמדה בהכחשה #עורכתדיןנועהבןאורי #רשיונהיגה #ביתמשפטלתעבורה), המצורף לשאילתה - לאור התוכן שמועבר בסרטון?

עמדת הוועדה:

1. הרינו להביא לידיעת השואלת כי הוראת סעיף 60א(ב) לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961 נועדה לקבלת חוות דעת מקדימה ולסייע בידי עו"ד המתלבט בין מס' דרכי פעולה בפן האתי שמי מהן עלולה להביאו לכדי עבירה על כללי האתיקה.
2. מענה לשאילתה נותן בידי השואל הגנה, היה ובעתיד תוגש תלונה בעניין ולא נועד להשיב בדיעבד לשאלה על פעולה שבוצעה, לשאלה שאינה בעלת היבט אתי או לשאלה המופנית כלפי עו"ד אחר ושההתלבטות בה אינה שלך.
3. מהשאילתה עולה כי מדובר בשאלה הנוגעת לסרטון ספציפי שפורסם ע"י עורכת דין אחרת.
4. במקרה זה כאמור, וועדת האתיקה מנועה מלתת מענה בעניין במסגרת סעיף 60א(ב) לחוק.
5. ככל ויוחלט על ידי השואלת להגיש תלונה רשמית בעניין לוועדת האתיקה, היא רשאית לעשות כן בהתאם לנהלים.
6. יחד עם זאת, מצאנו לנכון להביא לידיעת השואלת כי בהתאם לסעיף 3(א)(5) לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת), התשס"א-2001, (להלן: "כללי הפרסומת") אין מניעה לפרסם משרד עו"ד באתרי אינטרנט, רשתות חברתיות ובשומונים ייעודיים לעורכי דין ובתנאי שאלה אתרים מכובדים (בתנאים המפורטים בסעיף).
7. ועדת האתיקה הארצית אישרה בשנת 2015 גילוי דעת בנושא "פעילות עורכי דין ברשתות חברתיות" שהתפרסם בגיליון "אתיקה מקצועית" מס' 57. גילוי הדעת שריר וקיים גם כיום - ועולה בקנה אחד עם התיקון לכללי הפרסומת.
8. לאור האמור, בכל פרסום, על השואלת לפעול בכפוף לכך שיישמרו כללי הפרסומת וכן האיסורים וההיתרים אותם קבעה ועדה זו בגילוי הדעת לעיל.
9. יובהר כי המענה ניתן על בסיס העובדות המפורטות בשאילתא ולא יקנה הגנה מקום שיתבררו עובדות נוספות או אחרות. ככל שיתבררו עובדות נוספות עשוי המענה להשתנות בהתאם.
1. עוד יובהר כי חוות הדעת מיועדת לסייע לעורך הדין הפונה לכלכל את מעשיו לעתיד, ואין בה כדי להכשיר התנהגות בעבר, או לחוות דעה על התנהלותו של עורך דין אחר, שלא ניתנה לו הזדמנות הוגנת להגיב לטענות.

לשכת עורכי הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION
نقابة المحامين في إسرائيل

